

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

39-40. szám, 2019. augusztus-szeptember

Keresztény szellemiségű havilap

Kisbács XV. századi, a későbbi századokban barokk stílusban átépített római katolikus temploma.

A kisbácsi római katolikus közösség kb. 700 lelket számlál.

Egészségünk:

A gyomorrák

Előfordulása

A gyomorrák a negyedik leggyakoribb rosszindulatú daganat világszerte. Férfiaknál kétszer annyira elterjedt, mint a nők körében. Leggyakrabban 55-75 éves korosztályban jelentkezik, de fiatalabb korban is előfordulhat. A fiatalokban jelentkező formák gyakran agresszívbak.

Kiváltó tényezők

A pontos okok nem teljesen ismertek, de az igen, hogy bizonyos kóros folyamatok jelenléte esetén nagyobb a betegség esélye, mint ezek hiányában.

A gyomor daganatos megbetegedése a környezeti tényezők, illetve a specifikus genetikai elváltozások felhalmozódásából adódik.

(folytatás a 2. oldalon)

Egészségünk:

A gyomorrák

(folytatás a 1. oldalról)

Genetikai tényezők

A gyomorrák keletkezésében örökletes tényezők szerepét sejteti a tény, hogy bizonyos vércsoportoknál gyakoribban fordul elő, míg másoknál ritkábban: az „A” vércsoportúaknál gyakoribb, a „0” vércsoport esetén ritkább.

Tisztelt olvasók!

A júliusi szám kimaradt, s ennek megfelelően a jelen évfolyamot 2020 májusáig meghosszabbítjuk. Köszönjük szíves megértésüket!

Tartalom

Kalotaszeg Reménye

39-40. szám,

2019. augusztus-szeptember

Egészségünk.....	1
A testi-lelki egészség (8. rész) ...	5
A hónap receptje	9
Igemorzsák.....	9
A családlátogatás.....	13
Kalotaszegi Istenes vers.....	16
József Attila.....	17
Egy hét a Duna-Deltában	21
Krisztus iskolája (7. rész)	24
Kalotaszegi Magyar Napok....	27
Kalotaszegi mese	32
Ifi-sarok: Mobil-mánia	41
A kereszténység története (7. rész).....	42
Szó-kincs:	
Apokaliptikus állapotok	50

Családon belüli halmozódást is megfigyeltek, mely hátterében egy génmutáció áll. Amennyiben a családban volt már valakinek gyomorrákja, ott az első fokú rokonokat fokozottan kell ellenőrizni.

Környezeti tényezők

Táplálkozási szokások: magas sótartalmú ételek, a sózással, füstöléssel, pácolással tartósított élelmiszerek fokozzák a gyomorrák kialakulásának kockázatát.

Dohányzás: Számos tanulmány megerősítette, hogy dohányzás növeli a gyomorrák kialakulásának kockázatát. Kimutatták, hogy a gyomorrák kockázata 60%-al nő a férfiak és 20%-al a női dohányosok esetében a nemdohányzókhoz képest. Mindamellet, hogy a dohányzás önmagában is rákkeltő,

ráadásul a többi kockázati tényező hatását is növeli.

Alkohol: az alkohollal való visszaélés és a gyomorrák kialakulása közötti kapcsolat bizonyított. A szeszes italok irritálják a gyomornyálkahártya sejtjeit, ezáltal is fokozva az egyéb rákkeltő tényezők hatását.

Bakteriális fertőzés: A gyomorrák kockázata magasabb a *Helicobacter pylori* (HP) nevű baktérium okozta gyomorhurutos betegek körében. A korai gyomorrákban szenvedő betegek körülbelül 90%-ának volt HP okozta gyomorhurutja.

Vírusos fertőzés: az Epstein-Barr vírus (EBV) egy olyan humán herpeszvírus, melynek ok-okozati szerepe van a gyomorrák kialakulásában.

Szociális státusz: Úgy találták, hogy a gyomorrák előfordulása fordítottan arányos a társadalmi-gazdasági helyzettel (vagyis, fokozottan fordul elő a szegényebb anyagi helyzetűeknél).

A gyomorfalon levő rákos daganat

Panaszok, tünetek

Korai szakaszban általában nincsenek jól elkülöníthető tünetei. Kezdeti panaszok rendszerint olyan jellegűek, melyeknek a betegek nem is tulajdonítanak jelentőséget. Gyakorta nincsenek is tünetek. Emiatt, sajnos legtöbbször már csak előrehaladott állapotban kerül felismerésre a betegség.

Tünetei: gyomortáji kényelmetlen érzés, étvágytalanság, emésztési zavar, nyelési zavar, étel- illetve húsféltetés, telítettségérzet, egyéb okkal nem magyarázható fogyás, fekete széklet (gyomorvérzés esetén), hányás.

Diagnosztikai vizsgálatok

Ha gyomorrák gyanúja merül fel, legcélszerűbb endoszkópos ultrahangvizsgálatot készíteni. A vizsgálat során az endoszkópot bevezetik a vizsgálandó területre és így lehetővé válik az üreges szervek belső felszínének megfigyelése. Az endoszkópon keresztül bevezetett csipesz segítségével a szerv falából szövettani vizsgálatra mintát veszünk, ami igazolni/cáfolni tudja a rákos sejtek jelenlétét, valamint a betegség stádiumát is megtudhatjuk belőle.

A tumor markerek (jelzők) jelentősége: a CEA, CA 19-9, AFP markerek a gyomorrák esetek 20-40%-ánál pozitívak, tehát diagnosztikus szempontból nem nagy jelentőséggel bírnak, viszont, ha valamelyik tumor marker pozitív, az nagyon hasznosnak bizonyul a betegség követésében.

Kiegészítő vizsgálatként a tumorkiterjedés, nyirokcsomó érintettség illetve az esetleges metasztatikus betegség felismerésére mellkasröntgen, mellkas-, has-, kismence CT (computer tomográfia),

A füstölt, sózott, pácolt állati termékek, s ugyanígy a dohányzás meg az alkoholos italok növelik a gyomorrák kockázatát

MR (mágneses rezonancia), csontscan, laparoszkópia, szükség esetén pedig PET-CT vizsgálat vethető be.

Kezelési lehetőségek

A gyomorrák gyógyításának **egyetlen** lehetősége a **műtéti eltávolítás**. Ha a stádiumfelmérés eredményei lehetővé teszik akkor teljes rezekciót végeznek, azaz eltávolítják a daganatot úgy, hogy tumor (rákos) szövet nem marad vissza.

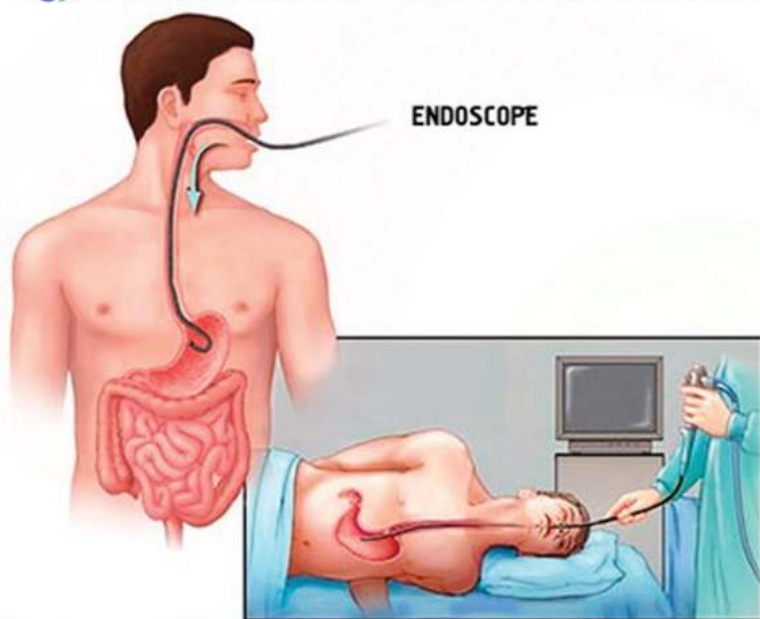
Kezdeti stádiumban endoszkópos csipesz segítségével is eltá-

volíthatjuk a daganatot. *Ez egy minimálisan invazív eljárás, mely lehetővé teszi a műtét utáni gyors felépülést.*

Ha az endoszkópos kezelés nem kivitelezhető a daganat előrehaladása miatt, akkor a laparoszkópikus műtét a következő lehetőség, mely szintén egy minimálisan invazív eljárás (a bőrön keresztül szúrással történik, nincs vágás), előnyei tehát a műtét utáni kevesebb fájdalom, jobb kozmetikai eredmények és korai gyógyulás.

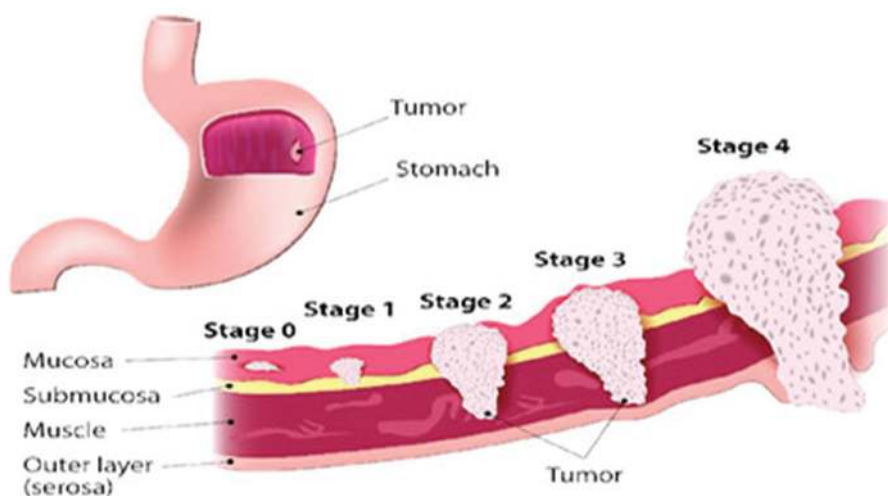

GASTROSCOPY - HOW IT'S PERFORMED

Gasztroszkópiai (endoszkópos) vizsgálat

STAGES OF STOMACH CANCER

A gyomorfal rákos daganatának fejlődési szakaszai
(A gyomorfal rétegei: mucosa – nyálkahártya, submucosa – alsó nyálkahártya, muscle – izomfal, serosa – külső réteg)

Amennyiben megtörtént a környező szövetekre való áttérjedés, ez esetben mérlegelendő a műtét előtti kemo- és sugárkezelés kombinációja, mely után ismét stádiumfelmérő vizsgálatot végeznek és megfelelő remisszió (tumor-megkisebbedés) esetén a sebészi beavatkozás elvégezhető.

Kutatások bizonyítják, hogy a sikeresen eltávolított daganat után kemo-radioterápia jelentősen javítja a betegek túlélését.

Ha a stádiumfelmérő vizsgálatok eredményei szerint a daganat annyira előrehaladott, hogy nem végezhető teljes műtéti rezekció, akkor *palliatív kezelést* válasz-

tunk, azaz gyógyszeres- (kemoterápia), valamint sugárkezelés jön ismét szóba, mely a gyógyíthatatlan betegek életének meghosszabbítására, illetve életminőségük javítására szolgál. Kutatások szerint a kemoterápiás kezelés esetén a tünetek és az életminőség jobb, mint a kezeletlen betegekben. A gyógyíthatatlan gyomorrákos betegek esetében végezhetnek palliatív műtéti beavatkozást, mely szintén javíthatja az életminőséget, viszont tünetmentes betegeknek nem javasolt.

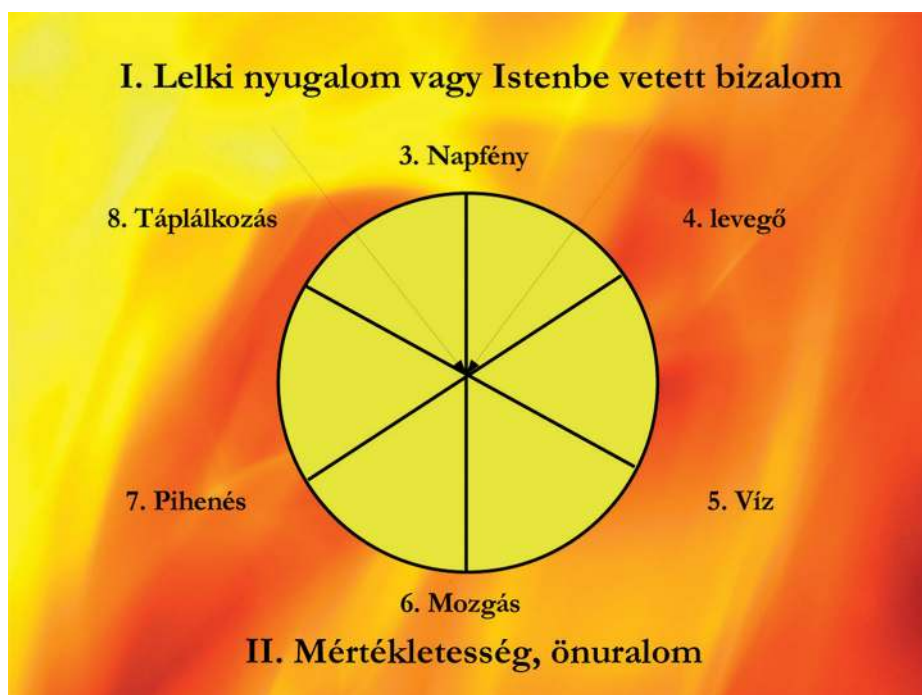
A rossz általános állapotú betegek számára a *szupportív kezelés* az egyetlen ajánlás. Ez annyit jelent, hogy csak a betegség által okozott tünetek kezelésére van lehetőség.

Növekvő az érdeklődés a *célzott biológiai terápia* iránt, ezek helye és értéke tisztázandó. Számos, folyamatban lévő klinikai kísérlet van, amelyhez magas remények fűződnek áttörés tekintetében, beleértve a molekuláris gyógyszereket is.

Utánkövetés, hosszútávú következmények és túlélés

Elengedhetetlen az ellenőrző vizsgálatok pontos betartása, mivel a sikeres műtét után is fennáll a kiújulás lehetősége. Az első 2 évben 3-4 havonta, 2-5 év között félévente, 5 év után évente javasolt rendszeres kontrollvizsgálat.

Fontos megemlíteni, hogy ha a műtét során teljes gyomorrezekció történt, utána is jó életminőség érhető el. Ilyenkor a gyomrot teljesen eltávolítják, ezért a nyelőcsövet és a nyombélt egyesítik. Mivel a tápcsatornából hiányzik egy szakasz, naponta többször kis adagokat lehet enni, de rendszeres kontroll és gyógyszeres kezelés mellett önálló életet folytathat a beteg.

Az Istenbe vetett bizalom a leg-
 átfogóbb és a legnagyobb hatóere-
 jű, mert az egész lényünket érin-
 ti. Az élet egészét, sőt a halált
 is. Élhetünk a hét alapelv sze-
 rint, mégis meghalunk. Jogosan
 vetődik fel a kérdés: Mi az értel-
 me az egészsnek? Ha életünk vége
 az elmúlás, akkor csak meghosz-
 szabbított haldoklás az egészséges
 életmód törvényei szerinti élet is.
 Az ember életminősége javulhat

hanem tudományosan igazolt, hogy
 életmentő módon hozzájárul a gyó-
 gyító folyamatokhoz. Ezzel szem-
 ben a pesszimista hozzáállás súlyo-
 san károsítja az egészséget. Ezt az
 állítást részletes kutatások támaszt-
 ják alá, melyek szerint az optimis-
 ták hosszabb életűek, kevesebb és
 enyhébb betegségektől szenved-
 nek, és egészségesebbek, mint a
 pesszimisták.” (Michael Murray–
 Joseph Pizzorno: *A természetgyó-*

szülői háttér szükségleteket kielé-
 gítő biztonsága, a meleg csalá-
 di fészek az, ami kiépíti a gyer-
 mekben azt a biztonságot, nyugal-
 mat, amit bizalomnak nevezünk.
 A bizalom tehát az a dolog, amit
 elsőként tanulunk meg.

Ahogy a gyermeknek létszük-
 séglet a bizalmi kapcsolat édes-
 anyjával, úgy nekünk is az a
 Teremtőnkkel kialakított benső-
 séges viszony. E nélkül az ember

elbizonytalanodik, talaját
 vesztetté válik, otthonta-
 lannak érzi magát, borúl-
 átó szemléletmóddal bír-
 hat csupán. Ha viszont
 ezt eléri, akkor alapvető
 szemléletváltozás áll be
 életében: „Az igaz semmi
 rossz hírtől nem fél, szí-
 ve erős, az Úrban bizako-
 dó.” (Zsoltár 112:7)

Ha nem birtokoljuk
 a belső békét, ha aggo-
 dalom, félelem, bűn-
 tudat vagy önvád győ-
 tör bennünket, akkor ez
 ránk nézve önpusztító,
 önemésztő hatású.

„A bizalom nemcsak
 az egészségünk szem-

pontjából lényeges itt és most,
 hanem az élet halálon túli kiterjesz-
 tésének ez az egyetlen reménysé-
 ge is... A reménység nem az utol-
 só szalmaszál megragadása, vagy
 kapaszkodás a holdsugár után. A
 reménység a valóság elfogadása,
 azé a valóságé, ami hitünk folytán
 létezik. A hit az érett bizalom szí-
 nonimája. Nem fantázia vagy illú-
 zió. *A tavasz ígérete*. Az élet kaoti-
 kus és elhordozhatatlan lenne nél-
 küle. A túlélés szempontjából is
 életbevágóan fontos, és különösen
 értékes akkor, ha a halállal kerü-
 lünk szembe. Anélkül, hogy tudatá-
 ban lennénk, ilyen vagy olyan mér-

A családtagok közötti szeretet és bizalom a testi-lelki egészség előmozdítója.

ugyan, a halál tudata mégis meg-
 keserítheti mindennapjait.

Hogy ez ne így legyen, ebben
 segít az Istenbe vetett bizalom.

A bizalom törvénye

Az egészségesen gondolkodó
 embernek bizalma van az életben,
 pl. a szülei vagy maga az élet iránt.
 Derűlátóan akar élni, boldog sze-
 retne lenni. Ennek feltétele a biza-
 kodó élet. E szemléletmód nélkül
 az élet vergődés, kilátástalan huza-
 vona. A bizalom gyógyerő, az élet-
 minőséget javító tényező.

„Az optimizmus nemcsak a
 betegség megelőzésében segít,

gyógyászat enciklopédiája, Jószyöveg
 Műhely Kiadó, 2000, 34. o.)

A lét iránti bizalom, a dolgok
 természetes rendjébe vetett hitünk
 nélkül életképtelenek lennénk.
 Létünk alapvető háttere ez, sze-
 mélyiségünk sziklaszilárd alap-
 ja. Bízunk az élet dolgaiban, öntu-
 datlanul is. Melyikünk kételkedik
 abban, hogy reggel felkel a nap,
 ha megnyitjuk a csapot, víz folyik
 belőle, ha lenyomjuk a kilincset,
 kinyílik az ajtó, hogy házunk-la-
 kásunk a helyén fog állni, ha haza-
 térünk a munkából. Gyermekko-
 runkban az édesanya szeretete, a

téig mindannyian szinte folyamatosan gyakoroljuk is a bizalmat.

A bizalmat bizalmunk tárgyának megismerése építi ki. A bizalom állandóan erősödik, ahogy egyre inkább meggyőződünk annak a segítségnek az állandó voltáról, amit bizalmunk tárgya nyújt.” (Vernon Foster)

A hit törvénye

„A hit biztonságérzetet és az odatartozás érzését adja. Ez a legnagyobb helyzeti előny, és erő a gyógyulásra. A hit nem azt jelenti, hogy elhisszük azt, amiről tudjuk, hogy nem úgy van. Nem is pszichológiai mankó, ami távol tart minket attól, hogy lábainkat szilárd talajra vessük. A hit kérdéseket tesz fel, és válaszokat vár. Ha ezek a válaszok értelmesek, akkor a hit épp nem azt jelenti, hogy sötétségbe lépünk, hanem ellenkezőleg: a szeretet és egység egyre növekvő tapasztalatává lesz. Az egyik kérdés, amit a hit megfogalmaz: Mi az élet célja, és honnan jövünk?

Az egyik legnagyobb felfedezés, amit valaha tettem, akkor történt, amikor megállapítottam, hogy a világegyetemet cél és tervszerűség jellemzi, ami túlmutat a kozmosz távoli területein, a fekete lyukakon és a felrobbanó csillagokon. Nem káosz uralkodik, hanem rend. Felbátorodom, amikor tudom, hogy a világegyetem lényege és alapzata a szeretet, nem pedig valami személytelen erő.

Bárki megragadhatja ezt a bizonyosságot, ha egyszer megérti és megismeri Isten jellemét és személyét, és ezen ismeretre épülő tapasztalatban lesz része, amit hitnek nevezünk.

„Hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni, mert aki Hozzá járul,

annak hinnie kell, hogy Ő létezik, és megjutalmazza azokat, akik Őt buzgón keresik.” (Zsidók 11:6)

Mindenkinek megvan a maga istene, mert bárki vagy bármi, amit mindennél többre értékelünk, az számunkra isten. Egyeseknek a hatalom, másoknak a gazdagság, ismét másoknak talán a társadalmi helyzet. De ezek egyike sem hoz gyógyulást vagy megoldást a halálra.

Az egyetlen Isten, aki legbensőbb szükségleteinknek megfelel, az a Valaki, aki teremtett minket, és a világegyetemet is, amelyben

dan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időben szólott nekünk Fia által, akit tett mindenek örökösévé, aki által a világot is teremtette. Aki az ő dicsőségének visszatükröződése és az Ő valóságának képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget.” (Zsidók 1:1–3)

Csupán az Isten Lelkétől hatalommal felruházott hit képes válaszolni az ilyen kijelentésre, kinyilatkoztatásra, de ha egyszer ez a válasz megszületik, már érthetővé válik a másik igeszakasz: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz

Minden problémánkat vigyük imában Isten elé, s Ő megajándékoz nyugalmával és gondja lesz ránk.

élünk. Kinyilatkoztatta magát a természetben és különleges – prófétáknak nevezett – szóvivői által. Ezeket az üzeneteket két könyvben, a természet könyvében és a Szentírásban jegyezték fel. Ám rosszul értelmezték a természetet, és félremagyarázták az Írásokat is, s e félreértelmezés miatt Isten megpróbált egy másik módszert is alkalmazni. A Zsidókhoz írt levél szerzője így ír erről:

„Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképpen szólott haj-

Istent, és akit elküldtél a Jézus Krisztust.” (János 17:3)

Nem célom, hogy bárkit is megbántsak, vagy bárkire is ráerőltessenek valamilyen vallási irányzatot. Csupán megpróbálom saját személyes tapasztalatomból kimutatni, hogy az Istennel kialakítható személyes kapcsolat az egyetlen megoldás a halál feletti tépelődés okozta nyugtalanságra. Az értelmes és tájékozott hit gyakorlása, amikor elhiszem, hogy Isten emberré lett,

emberi tapasztalatokat élt át, hogy biztosak lehetünk abban, megérti az ember helyzetét. Nemcsak azért halt meg, hogy legyőzze a halált, hanem hogy kifejezésre juttassa azt az őszinte vágyát, hogy szerető közösségre lépjen velünk. Teljes szabadságot kínál a halál fogságából, ha hiszünk ígéreteiben.” (Vernon W. Foster: i.m., A tavasz ígérete c. fejezetből.)

Az életünket veszélyeztető, az egészségünket támadó két leg-

keitek választanak el titeket Istentektől.” (Ésajás 59:1–2)

Nehézségeink megoldásához személyes kapcsolatfelvételre bátorít az ima kiváltsága által.

„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltek, és én megnyugosztalak titeket” – bátorította híveit (Máté 11:28).

Az életben való biztos haladást, tájékozódást szolgálja a személyes *igetanulmány*, amely segít meghallani Teremtőnk szavát,

jának édes szavai is, melyek lelke tanácsából valók.” (Példabeszédek 27:9)

„Aki mást felüdít, maga is felüdül.” (Példabeszédek 17:22)

Az élet érzetét, szeretetét megtapasztaljuk, ha mozgunk, ha megyünk, ha a vízzel jól élünk, ha a tiszta levegőből mélyeket lélegzünk, ha a természetbe járunk, ha a jól végzett munka örömeivel időben lepihenünk, ha egyszerű, egészséges ételeket fogyasztunk, ha mértéket, önuralmat gyakorlunk, ha áthatja életünket az Istenbe vetett bizalom, ha másokon segítünk. Mindez megújítja életünket, hitünket, és a növekedés, a fejlődés lelkiülete a kiteljesedés szabadságával ajándékozik meg. Örömet hoz át az embert, belső erő támad benne, mert meghajtja magát Őelőtte, akinek a szeretetében, igazságában többé nem kételkedik. Megtapasztalja, hogy

„... a test és a lélek gyógyítására a hálás és dicsőítő lelkületnél nincs jobb orvosság.” (Ellen G. White: A nagy Orvos lábnyomán, Advent Kiadó, Bp., 1998, 175. o.).

Váljon szokásunkká minden körülmény között Őt dicsőíteni.

nagyobb ellenség, „stresszor”, a bűntudat és a feszítő, megoldatlan problémák. A bűneinkre, törvényszegéseinkre Isten felkínálja a megváltás ajándékát, Jézus Krisztus bűntől szabadító hatalmát. Csak őszinte bánatra és elhatározásra van szükség ahhoz, hogy cselekedhessen bennünk megújító szeretetével.

„Nem oly rövid az Úr keze, hogy meg ne szabadíthatna, és nem oly süket az ő füle, hogy meg nem hallgathatna, hanem a ti vét-

útmutatását: „Bölcsé teszek, és megtanítalak téged az útra, amelyen jársz, szemeimmel tanácsollak téged.” (Zsoltár 32,8)

A hasonló elveket valló emberek közössége bátorító segítséget jelent nehézségeinkben, és jó szolgálatot tehet annak érdekében, hogy felismerjük mások kiáltó szükségleteit is. Az éretté vált szeretet lényege az adás – semmit sem várva érte.

„Mint a kenet és jó illat megvidámítja a szívet, úgy az ő barát-

„Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből, a magad értelmére pedig ne támaszkodjál.

Minden te útjaidban megismered Őt, amikor Ő igazgatja a te útjaidat...

Egészség lesz ez a te testednek, és megújulás a te csontjaidnak.” (Példabeszédek 3:5–6,8)

Szabó Attila, lelkész,
biológianár, Balatonfüred

A hónap receptje

Lencsekrémleves

- 500 g vörös lencse (száraz – nagyáruházakban kapható)
- 1 nagy hagyma, 2 nagy sárgarépa, és ¼ zellergumó, apróra vágva
- 2 evőkanál étolaj
- ételízesítő
- 2-3 babérlevél
- 250 ml paradicsomlé
- só, bazsalikom
- joghurt vagy tejföl
- kockára vágott pirítós kenyér
- apróra vágott petrezselyemzöld

Előkészítés

A lencsét megmossuk és néhány (kb. 3-4) órára beáztatjuk, majd megmossuk többször is, hogy a héja leválhasson, és lecsepegtetjük (ugyanakkor a héját, mely hasznos rostforrás, rajta is lehet hagyni).

Elkészítés

1. A hagymát, sárgarépát, zellert kevés vízzel , olajjal, ételízesítővel, s egy pici sóval megpároljuk.

2. Felöntjük vízzel, hozzáadjuk a vízben jól megmosott vöröslencsét, burgonyát, babérlevelet, bazsalikomot és főni hagyjuk, amíg a lencse jól megpuhul. A legvégén hozzáadjuk a paradicsomlevet és összeforraljuk.

3. Kevés ideig hűlni hagyjuk, majd gépi keverővel simára dolgozzuk.

4. Egy kis tejföllel vagy joghurttal, és kockára vágott pirított kenyérrel tálaljuk.

5. Petrezselyemzölddel díszítjük.

Tésik Melinda,
édesanya és háziasszony,
Bodonkút

Igemorzsák

Kié vagy?

„Az én juhaim hallják az én szót, és én ismerem őket, és követnek engem...” (Ján. 10,27)

„De ti nem hisztek, mert ti nem az én juhaim közül vagytok” (26. vers), mert az én juhaim hallgatnak az én hangomra...

Jézus itt egy határvonalat húz a két embercsoport közé. Egyikben az ő juhái vannak, míg a másikban

nem azok. Mert az előbbiek hisznek benne, az utóbbiak nem.

Valóban, az egyik ember hallgat Jézus szavára, a másik süket erre. Egyesek követik őt, mások meg elfordulnak tőle. Ez a választóvonal fut végig az egész Biblián, mind az Ó-, mind pedig az Újszövetségen.

Ott van például Kain és Ábel: mindkettőt ugyanazon anyaméh

hordozta... de ott van Péter és Júdás is, akik ugyanannak a Mesternek a tanítványai. Ott van még a pünkösdi tömeg, akik közül háromezer hisz és megkeresztelkedik, ám a többi csúfolódik: édes bortól részegedtek meg!

Isten számára ez az egyetlen határvonal fontos: az, ami a hit és hitetlenség között fut. Előtte csak kétféle ember létezik: azok, akik hallgatnak a Fia szavára és azok, akik nem. A többi választóvonal - a faji, nemzeti, társadalmi és egyebek - számára nem létezik és nincs jelentősége.

A Marosvásárhely-Alsóvárosi, 1991 decemberében felszentelt templom.

Erre is igaz, amit Pál mond: Krisztusban nincs sem zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, sem férfi, sem nő.¹

Az ésaajási mondatot parafrázálva: a ti határvonalaitok nem az én határvonalaim.² A gyülekezet, az egyház, azért olyan csodálatos közösség, mert itt ezerféle választóvonal van közöttünk, hisz van öreg és fiatal, gazdag és szegény, fekete és fehér, és folytathatnám tovább, azonban egy dolog mégis egyesít minket... Vajon melyik?

Az, hogy ha hallgatunk a jó pásztor hangjára.

Ezért mindannyiunk számára ott a döntő kérdés: kihez tartozunk, kié vagyunk, kinek a hangjára hallgatunk? Nem lesz ret-

¹ „Mert akik Krisztusba keresztkedtetek meg, Krisztust öltöztették fel. Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (Galata 3:27-28)

² „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti utaitok az én utaim, így szól az Úr!” (Ésaajás 55:8)

tenetesebb dolog annál, mint ha Jézusnak egy napon majd azt kell mondania valamelyikünknek: te nem az én juhaim közül való vagy!

Ezek után feltevődik a kérdés: ha ennyire fontos, hogy Jézus juhain legyünk, hogyan lehetünk azzá? Milyen lépéseket kell ehhez tenni? Erre a kérdésre nem mi adjuk meg a választ, maga az Úr adja meg azt. Ez a különös válasz egyszer-

re nyugtalanító és bátorító. Bátorító, mert Jézus azt mondja: az Ő Atyja, aki ezeket a juhokat neki adta nagyobb mindenkinél, hogy ő imádkozik azokért, akiket az Atya neki adott. Jézus minden juhot, lelket akit az Atya neki adott egy nagy ajándékként kezel.

A nyugtalanító az, hogy mi senkit sem tudunk Jézus juhává tenni. Például, minden hívő szülő leg-
hőbb vágya, hogy gyermeke is higgyen, üdvözljön, de ő ezt nem tudja érte megtenni.

Ez a dolog már nem a mi hatalmunkban van. Ezt

egyedül az Atya tudja véghezvinni, megadni, megcselekedni. Ez az Atya munkája. De azért mi is tehetünk valamit: imádkozhatunk, kopogtathatunk, az ajtót azonban valaki más nyitja ki, ő ad a kérőknek, ő nyit ajtót a zörgetőknek, ő adja meg a keresőknek a megtalálás örömét. Itt, az Isten országában minden ajándék.

Aki pedig már odatartozik Jézus nyájához, nem mondhatja: én ezt

A türei „bárányokkal” együtt, ottani szolgálatom idején

megérdemeltem. Itt csak a hála és a magasztalás lehetséges. De az Atyának ez a kegyelmi választása nem marad titokban. Az Atya közli a Fiúval, hogy ő valakit neki adott. De a megtalált lélek is tudhatja magáról, hogy ő Jézus tulajdona lett.

Aki Jézus nyájához tartozik, annak életében világos és félreérthetetlen jelei lesznek ennek.

Az első az, hogy az ő juhait hallják az ő szavát. Aki Jézus juhává lett, azt már érdekli, hogy mit mond Jézus, s az ilyen hetente nem csak egy órán át, egy istentisztelet erejéig hallgat Jézus szavára. Nem, ő már a hétköznapiakat sem bírja ki Jézus szava nélkül. Mert Jézus juhának naponta szüksége van a pásztorra szavára. És az, aki az ő nyájához tartozó juh lett, különbséget tud tenni a jó pásztor és az idegen hangja között és az idegen hangjára többé nem fog hallgatni.

Jézus tudja, kik az övéi, de ha valaki Jézusé, ő is tudni fogja ezt magáról.

Ha valaki hallgatni kezd a jó pásztor hangjára, annak az életében a következmények is megmutatkoznak. Mert e változás nyomán döntések születnek: határozott ige nek és nemek. Az ilyen ember bizonyos dolgokat megtesz, egyebeket pedig tudatosan elkerül. Aki hallgat Rá, az követni is kezdi Jézust, és megszületik életében az engedelmisség. Azonban ahol ez nem születik meg, ott nagy baj van.

De hova követik a juhok a pásztort? A 23.-ik Zsoltárra gondolhatunk: füves legelőkre és csendes vizekhez terelgeti a juhait. De átvezeti őket a halál árnyékának völgyén és az ellenség előtt is átviszi őket.

De a jó pásztor oda is vezeti a juhait, ahol nem szeretnének lenni: a harcba. Hisz itt Jézus arról beszél, hogy az ő juhait senki ki nem ragadhatja Atyja kezéből. Ebben már eleve ott van az, hogy ott a farkas, a Sátán, aki mindent el fog követni, hogy őket az Atya kezéből kiszakítsa.

A jó pásztor nem ígéri azt, hogy földi életünk meg fog maradni.

De akik az övéi, azok számára ez igenis nagyon sokat jelent, olyan sokat, hogy még a földi életüket is készek feláldozni érte. Mert itt van a bátorság gyökere. A keresztyén ember annyira bizonyos az örök élet valóságában, hogy ezért mindent oda tud adni, vagy, ahogy Pál fogalmaz: mindent kárnak és szemétnak ítél.⁴

„Uram, szeretem a Te házádban való lakozást...” (Zsoltár 26:8)

Nem ígér gazdagságot, sem nyugalmat, vagy kényelmes életet. Ennek éppen az ellenkezője igaz: harcot ígér, küzdelmet, nyomorúságot, önmegtagadást és keresztfelvételt.³

De egyet bizonyára megígér – és ez az örök élet. Ezt senki sem veheti el az övéitől. Az ő gyermekeinek ez a legnagyobb kincse: az örök élet bizonyossága.

Persze, az örök élet csak a Jézus juhainak jelent sokat. Akik nem tartoznak az ő nyájához, azokat ez nem is érdekli. Ahogy egy hitetlen ember fogalmazott: a mennyet ő az angyaloknak hagyja!

3 „Ha valaki én utánam akar jöni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét minden nap, és kövessen engem.” (Lukács 9:23)

Ma azt látjuk, hogy az emberek olyan könnyen feladják a meggyőződésüket, érveiket – de miért? Azért, mert nem gyökereztek az örök értékbe, vagyis az örök életbe.

Végül pedig szenteljünk egy kis figyelmet azoknak is, akiről Jézus azt mondja, hogy azok nem az ő juhait. Ezek valójában külsőleg mind kegyes emberek, akiknek tulajdonképpen a kiválasztottak seregébe kellene tartozniuk, de ők ezt nem akarják.

Jóllehet a Jézus nyájához való tartozás nem a mi érdemünk, vagy teljesítményünk, de ugyanakkor

4 „Sőt annakfelette most is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: akiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnak ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem...” (Filippi 3:8)

Életünk csak a Jó Pásztor oltalmában lehet igazán boldog.

az is igaz, hogy ezt vissza lehet utasítani, el lehet veszíteni.

János evangélista ezt a szakaszt ezzel a megjegyzéssel kezdi: templomszentelés ünnepe volt és tél. Ezt az ünnepet Krisztus előtt 165-ben kezdték el tartani, és december 25-étől kezdve nyolc napon át tartott. Ez az ünnep emlékezés volt a makkabeusok hősi

korszakára, arra az időre, amikor Antiokhosz Epifánész szeleukida uralkodó leigázta Izrael népét, a templomot is megszenteltelenítette, ki próbálva irtani az Istenben való hitet.

A makkabeusok jelszava ez volt: tisztességgel élni, s ha ezt nem lehet akkor inkább tisztességgel meghalni.

Istentől kapott templomunkban és gyülekezetünkben szeretnék mindig a Jó Pásztor nyomdokain járni.

Nos, ezen az ünnepen került sor erre a beszélgetésre a nép és az egyház vezetőivel. Fennkölt gondolatok, elszántság töltötte el ilyenkor az emberek szívét. Ebben a hangulatban szólt Jézus a nép vezetőihez. De ők nem hallották meg a hangját. Jézus a maga cselekedeteire utalt, de ezek a cselekedetek sem győzték meg őket, hogy ő lenne a Messiás.

Mert ők nem olyan pásztor akartak, aki életét adja a juhokért, hanem olyat, amilyenek a makkabeusok voltak: aki fegyverrel veri le az ellenséget.

De ez ma is így van. Sokan közülünk másfajta messiásokat várnak – politikusokat, tudósokat –, és közben Jézust elutasítják. Mert egy olyan Messiás, aki alázatos, szenved és meghal, ekként mutatva példát követőinek, ma sem kell.

Azon az ünnepen köveket ragadtak, hogy megkövezzék, de Ő elvonult, mert még nem jött el az ő órája.

De végül annak is el kellett jönnie – és a Jó Pásztor meghalt juháiért, hogy nemsokára győzőként lépjen elő a sírjából.

Az Ő ma élő juhjai úgy küzdenek, mint a pásztoruk, aki harcolt és győzött – s így a juhjai is tudják: az ő részük is a győzelem lesz.

Lőrincz István,
lelkipásztor,
Marosvásárhely-Alsóváros

Lőrincz István 1958-ban született Sepsiszentgyörgy mellett. Édesapja is református lelkész volt, aki hitéért hat évet ült a kommunista börtönökben. 1964-ben, az apa szabadulását követően a kétgyermekes család a Bánffyhunad melletti Magyarókerékre került. István itt, Kalotaszentkirályon, majd Bánffyhunadon járta ki az iskola fokozatait, hogy végül mindezt a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet koronázza.

1985-93 között Türebén volt lelkész, majd 1995-től a Marosvásárhely-Alsóvárosi gyülekezetben szolgál. A német és a holland nyelv kitűnő ismerője. Felesége és szolgáló társa, Erzsébet mezőpaníti származású. Négy gyermekük van.

A családlátogatás, mint gyülekezetépítésünk egyik alapköve

Sokszor fogalomzavarnak lehetünk a tanúi: itt-ott gyülekezetépítésről olvasunk vagy hallunk, de amikor jobban odafigyelünk, kiderül, hogy a régi épület tatarozásáról, vagy egy új istentiszteleti hely felhúzásáról van szó. Tagadhatatlanul, ez a cselekedet is áldozatokkal jár, és szükséges lehet – de mi értelme ennek, ha a valódi gyülekezetépítés elmarad?

Isten gyülekezete ugyanis emberi lelkekből áll, vagy ahogyan Péter apostol tollából is olvashatjuk: élő kövekből:

„Ti magatok is mint élő kövek épüljeteek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozzatok, a melyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által.” (1 Péter 2:5)

A valódi gyülekezetépítés pedig nem tégláról, malterről, és betonról szól – melyekkel lehet lelketlenül, megszokásból vagy megtéretlenül is dolgozni – hanem elsősorban a szeretetkapcsolatok építéséről.

A mai, rohanó, önzéssel telt világban, ahol a megmaradt szabad időt a különféle képernyők előtt szokás eltölteni, van-e még időnk és kedvünk egymás-

ra – főleg úgy, hogy az Igét is megnyitva, akörül tudjunk elbeszélgetni és imádkozni?

Ismerek egy esetet, amikor egy nagyobb községben a lelkész látogatni indult egy presbiter társaságában.

– Hol kívánja elkezdni a tiszteletes úr? – érdeklődtek az emberek.

– Ennél meg ennél a háznál – válaszolta.

A meghatározott időben elindultak, de minden egyes kaput zárva találtak. A fiatal lelkész elgondolkodott:

– Mit jelenthet ez?

Ekkor elhatározta, hogy fordított irányban indul el, és az aznap meglátogatandó utolsó házhoz kopogtak be. Rengeteg embert, a zárt házak lakóit találtak bent: iddógáltak, kártyáztak, a dohányfüstöt vágni lehetett volna. Nagy csend lett, és mindenki meghökkenve meredt a belépő lelkészre...

Lőrincz István alábbi cikke nem csupán lelkipásztoroknak vagy presbitereknek szól, hanem bárkinek, aki úgy érzi: a körülöttünk élők reánk is bízattak – mi pedig őreájuk.

Tudatosan használom ezt a kifejezést, hogy egyik alapkö, hiszen sok más is van, az igehirdetés, a tanítás, bibliaórák, különböző körök szervezése. De kétségtelenül igaz az is, hogy a családlátogatás is gyülekezet-építésünk egyik fontos eszköze lehet.

Ezt a munkát végezték azon, emberi alakban megjelenő angyalok, akik az Úrral együtt Ábrahámot meglátogatták Mamré tölgyesében tudatván vele azt, hogy gyermeke fog születni és hogy Isten meg fogja semmisíteni Sodomát és Gomorrát, a bűnös városokat.

Ugyanennek lehetünk tanúi akkor, amikor Náthán próféta meglátogatja a bűnbe esett Dávidot, megmondva neki: „Te vagy az az ember!” (2 Sámuel 12:7).

Jeremiásnak látogatást kellett tennie a fazekas házában, hogy ott Isten dolgairól kaphasson tanítást.

Jézus Urunk is sokat látogatott: szinte minden nap kint, az

utcán meg a tereken volt, meg az emberek otthonaiban, ahol csodálatos dolgokat vitt véghez, beteget gyógyítva és tanítva. Ott látjuk Zákeusnál, Lázárnál, vagy éppen

Feleségemmel és hűséges társammal, Erzsébettel együtt.

Simon farizeus házában, s ugyanígy a kánai menyegzőn, a tóparti halászkikötőben, a templomban és a zsinagógában.

Meglátogatta kedves tanítványa, Simon Péter kapernaumi házat is, s az éppen betegen fekvő anyósát meggyógyította. Számára is fontos volt látni a tanítványait a magánéletben, a családi élet örömei és szomorúságai között.

Türei családnál, szolgálatom elején.

Ő is nagyon jól tudta, hogy életünknek két nagyon fontos területe van: az egyik a nyilvános, társadalmi vagy éppen gyülekezeti életünk, de nem kevésbé fontos a magánéletünk sem, amikor a világ zajától visszahúzódunk a négy fal közé, ahol legközelebbi hozzátartozóink, szüleink, férjünk/feleségünk, gyermekeink, esetleg nagyszüleink társaságában töltünk időt.

Sokszor az emberek nyilvános, társadalmi, gyülekezeti szereplését is sokkal jobban megértjük, ha

ismerjük, mi húzódik meg a háttérben.

Nekem évekig volt egy olyan presbiterem, aki sok keserűséget okozott nekem, és akinek nagyon nehezen tudtam addig megbocsátani. De eljött az idő, amikor jobban megismertem őt, gyermekkorát, frusztrált életét, sebeit, s így már sikerült túltenni magam fura viselkedésén, bántó magatartásán, sokkal könnyebben tudva neki megbocsátani.

Maga Pál apostol is végzett családlátogatást, hisz ekként szól az efézusi vénekhez, akiktől ott a tengerparton könnyek között búcsúzik:

„Semmit sem hallgattam el abból, ami hasznos, hanem inkább hirdettem és tanítottam azt nektek nyilvánosan és házanként...” (Cselekedetek 20:20)

Miért tartom fontosnak az otthonok meglátogatását?

Hát, mindennek előtt azért, mert úgy érzem, hogy ezt maga Isten bízta ránk, amikor egy gyülekezet pásztorolásával megbízott. Ha Isten Fia, az ő prófétái és apostolai is végezték ezt a munkát, akkor ezt nekünk is végezni kell. Erdélyi viszonylatban maguk a családok is elvárják azt, hogy a lelkipásztoruk időről-időre meglátogassa őket.

Érdekes módon azok a családok is igénylik és várják ezen alkalmat, akik már szinte semmilyen kapcsolatot nem tartanak az egyházzal, vagyis nem járnak

templomba, csak időnként fizetnek fenntartói járulékot.

De a mi egyházunk rendtartása szerint a szolgálati minimumhoz is hozzátartozik legalább kétszáz család meglátogatása évente. Ezt persze nem igen kéri számon a feletteseink, hanem annál inkább a lelkiismeretünk. Persze a hívek is tudatában vannak, hogy ha egy gyülekezetben (mint például az enyémben) 1.600 család van, a lelkész nem jöhet el hozzájuk évente, de azt számon tartják, hogy volt-e már, és gyakran kéri, hogy ők mikor fognak majd sorra kerülni.

Én személy szerint azért is fontosnak tartom a családlátogatást, mert ilyenkor emberként is megismerhetik a lelkipásztor és láthatják, hogy ő nem egy ég és föld között lebegő palástos lény, hanem hozzájuk hasonló ember, akinek hozzájuk hasonlóan van gondja és baja, öröme és bánata, és aki éppúgy tud sírni vagy nevetni, mint ők.

Nagyon sokszor a lelkipásztorról egészen hamis képet formálnak az emberek, s éppen ezért jó, ha látják, ki is ő valójában.

Azért is nagyon fontos a családok meglátogatása, mert ezáltal valamiképpen felébredhet a lelkiismeret: nocsak, a lelkipásztor eljött hozzám... hát akkor talán nekem is illene viszonzni a látogatást, én is elmehetnék a templomba...

Ilyenkor a lelkipásztor szeretettel elmondhatja, hogy mit is jelent a keresztyén élet, melyek annak az összetevő elemei - miért is jó templomba járni, Igét olvasni, imádkozni.

Másrészt, a híveknek nagyon sokszor sérelmei lehetnek az egyházzal, esetleg az előző lelkipász-

torral, vagy talán egy körzeti presbiterrel szemben, és így a családlátogatás nagyszerű alkalom arra is, hogy mindezeket tisztázzuk. Ekkor nyugodtan el lehet mondani, hogy bizony a lelkipásztorok, presbiterek is gyarló és bűnös emberek, ők is hibázhatnak – de ne őrájuk nézzünk, hanem inkább a hitünk fejedelmére és bevégzőjére Jézusra.¹

Nagyon jó az, ha egy találó Igét tudunk olvasni, ami a családnak éppen abban a helyzetben segítséget jelenthet. Ugyanígy nagyon fontos a családlátogatáskor elhangzó imádság is, amikor Isten áldását kérjük a családra, gyermekeikre, unokáikra, együtt könyörgünk a testi és lelki gyógyulásokért, Isten elé tárva a családtagok sokszor égető és fájdalmas problémáit.

Sokszor megtörtént, hogy a beszélgetés során valahogy nem tudtunk kibontakozni, nem sikerült valamit ki- vagy elmondani, de az imádság rendjén végül mindezt Isten elé vihattuk és annak végén a Szentlélek jelenlétéről tanúskodtak a könnyes, meghatódott szemek és arcok.

Vannak persze nehéz pillanatok is: például volt úgy, hogy nem is engedtek be, csak bentről kia-

báltak ki, de ez azért hála Istennek csak ritkán fordult elő.

Máskor egy férfi cinikusan kijelentette: vele nehéz dolgunk lesz, mert ő ateista. Erre a Lélek segített, és én így válaszoltam: ezt nekem tisztelni kell, csak tudja, az ateizmussal van egy nagy baj. Mégpedig az, hogy nem tud minket megvigasztalni, főleg a halálos ágyunkon nem, ahova egy napon mind eljutunk.

Esküvőn, Türebén, 1990-ben.

Erre nagyon elcsendesedett, és láttam, hogy mélyen elgondolkodik, majd megengedte, hogy Igét olvassunk, majd azt is, hogy imádkozzunk.

Mindent összegezve, a legtöbb helyen örülnek és szeretettel fogadnak, mindenféleképpen kínálgatva szeretetük kifejezésekként.

Egyes helyeken úgy adódik, hogy éppen születés- vagy névnap alkalmával érkezünk, és ilyenkor is felejtethetetlen a látogatás. Igen, a legtöbb helyen úgy bocsátanak el, hogy máskor is szeretettel várnak.

Kedves Krisztusban hívő Testvéreim!

Én úgy gondolom, hogy a családlátogatás egy szent feladat, amit maga Jézus, a mi Főpásztorunk bízott ránk, hogy így is legellessük az Ő juhait és báránykait. Egy olyan lehetőség, amellyel élni kell.

Végezetül minden lelkészt és presbitert biztatni szeretnék ennek

a nem könnyű, de áldott szolgálatnak a végzésére, a gyülekezetek tagjait pedig a látogatók szeretettel való fogadására, tudván azt, hogy amikor otthonainkban felhangzik majd az Isten jelenléteért és segítségéért való őszinte fohász, akkor az nem marad válasz, a családnak pedig áldás nélkül.

Lőrincz István, lelkipásztor,
Marosvásárhely-Alsóváros

¹ „Nézzén a hitnek fejedelmére és bevégzőjére Jézusra, a ki az előtte levő öröm helyett, megvette a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült.” (Zsidók 12:2)

Kalotaszegi Istenes vers

Szalmaláng

Amikor először Vele találkoztam,
Értetlen tekintetek vettek körül:
Sokan nem bíztak abban,
Tudom-e mit teszek, avagy
Kitartó leszek-e utamon.

Én sem bíztam. Hisz
Magamba tekintve
Csak zűrzavart, bűnt és
Gyengeséget láttam.

Visszahallottam. Egy azóta már
Elhunyt ember mondta rólam:
„Szalmaláng. Az ilyennél
Nem tart soká.”
Ördögök vártak:
„Visszaesik.
Újból megkapjuk ám!”

S én úsztam, csapkodtam,
Mélység húzott,
Kívánságok árja sodort.
Jellemem – mint rozszant várfal,
Melyen számos repedés tátong,
Védtelesen állt
A démoni hatalmak előtt.

Feltekin tettem,
Kétségeimben vergődve,
Inkább holtan, mint élőn.
Őt láttam – ki felém nyújtva kezét,
Megragadott, és így szólt:

– Ne félj! Én veled vagyok.
Tüzed bár szalmaláng - de
Én gyújtottam meg.
S mint száradt túskebokor,
Melynek titka
Mózzást közelebb vonta,
A te száraz, porló szalmád is
Továbbra égni fog:
Ameddig Én akarom.

Csend lett. S végül
Megszólaltam, szívem mélyén
Suttogva, félve:
– De meddig, Uram?
Meddig tart kegyelmed felettem?

S a válasz nem késett:
– Mindörökké. Ámen.
– De énnekem ezért
Mit kell tennem?

– Csupán kezéd az enyémből
Ki ne vedd,
Tekinteted mindig Rám emeld!

– Csak ennyi lenne
A belső, égő tűz titka?
– Igen. Amikor gyenge vagy,
Akkor leszel erős.
És az én oltáromról vett parázs
Az, mi megszentel legbelőled.

Szalmaláng... mily fájó szó!
Gyanakvó, hidegülő testvérek,
Értetlen kívülállók,
Bűneim, nyomorúságom ismerők
Tekintetéből, arcáról leolvasva.

S én tovább botorkálok.
Vakuló szemeim Reá figyelnek,
Órá, ki megmaradt,
Egyedüli reményem.

S íme, feltűnik már
A végső útszakasz:
Egy Láthatatlan tartja
Reszkető, tétova jobbam,
Míg balommal – szívemre szorítva –
Mint utolsó kincsem őrzöm
Tőle kapott, el nem haló lángom.
Ámen.

Jancsó Erik

Lélekharang

A régmúlt épületei,
Kastélyok Tündérországa.
Letűnt varázs:
Feltámadunk...?
Életre kelünk,
Az Ige
Életet lehel belénk.

Közösség –
Nemcsak szavakban:
Tettek jelzik:
Itt vagyunk...
A Helikon szelleme él.

Marosvécs, Bonchida,
Keresd, Gernyeszeg,
Bonyha, Kutyfalva:
Lélekharang ver,
Mint szív.

A nádasdaróci harangláb harangja.

Hallod?
Halljátok?
Erdély lelke
A táj fölött száll:

Szemedbe nézek,
Kezedet keresem,
Nem vagy egyedül!
A lélekharang kong...
Hosszan, az időben.

„Csókoljátok a Fiút, hogy meg ne haragudjék és el ne vesszetek az úton, mert hamar felgerjed az ő haragja. Boldogok mindazok, akik ő benne bíznak!” (Zsoltár 2:12)

Rozsnyai László,
Kolozsvár (2019. júniusában)

A magyar irodalom arcképcsarnoka

József Attila
(1905-1937)

Szinte nem létezik olyan magyar ember, aki ne hallott volna róla, már az elemi iskola padjától kezdve. Utcák, terek, kultúrotthonok és iskolák viselik nevét.

József Attila

Tekintsük át röviden életét, és ennek tanulságait!

Budapesten született, szegény családban. Édesapja elhagyta őket amikor Attila még csupán hároméves volt, és édesanyja, Borbála nagy nehézségek között nevelte két nővérével, Jolánnal és Etelkával együtt.

Attilának már egészen fiatal korától pénzt kellett keresnie. Erről így vall:

„Kivettem a részemet az üzletek előtt való álldogálásból – volt úgy, hogy este kilenc órakor odaálltam az élelmiszerüzem előtt várakozó sorba és reggel fél nyolckor, mikor már sorra kerültem volna, jelentették ki az

orrom előtt, hogy nincs több zsír. Úgy segítettem anyámnak, ahogyan tudtam. Vízet árultam a Világ moziban. Fát és szemet loptam a Ferencvárosi pályaudvarról, hogy legyen fűtenivalónk. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam a jobb sorsban élő gyerekeknek.

A fiatal Attila és nővére, Etelka

Kosarakat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban.” (József Attila: Önéletrajz, részlet)

**Aki igazán szerette, és évekig kitartott a költő mellett:
Szántó Judith, baloldali aktivista**

Már ekkor megmutatkozik idegileg labilis helyzete: 1914-ben, kilenc éves korában kísérel meg először öngyilkosságot. 1919-ben meghal édesanyja, és Attila gyámja Makai Ödön, Jolán nővérének férje lesz.

Makai beiratja a makói gimnáziumba, s itt kezdi el költői karrier-

jét is. Kiskorából származó tüdőbetegsége miatt sokszor gyengélkedik, kórházba kerül. A nővérei élete is számos válságon megy át, többször költöznék. 1922-t írunk, amikor a költő újból öngyilkosságot kísérel meg.

1924-ben a szegedi egyetem magyar-francia-filozófia szakos hallgatója lesz, azonban rá egy évre már Bécsben tanul, majd 1926-ban Párizsban. Ezen évek folyamán megismerkedik a baloldali, kommunista eszmékkel, majd a szociál-demokrata vonalnál állapodik meg.

Számtalan, boldogtalan, vagy futó szerelem, szakítások, lelki és anyagi válság kíséri életét, miközben sorra születnek versei, verses kötetei, és megbarátkozik a két világháború közötti irodalmi élet szereplőivel: írókkal, költőkkel.

1935-ben (a mai orvostudomány szerint hibásan) szkizofréniával diagnosztizálják, habár valószínűleg csak mély depressz-

szióval és személyiségzavarral küzdött.

1937-ben, fizikailag és pszi-

**József Attila talán utolsó,
boldogtalan szerelme:
Kozmutza Flóra gyógypedagógus**

chikailag tönkremenve, egy szanatóriumi kezelést követően Jolánhoz utazik Balatonszárszóra. December 3-án estefelé kimegy sétálni, majd a sorompón átbújva, egy veszteglő tehervonat vagonjai között akar átjutni, ám a vonat elindul, és a költő életét veszíti.

E cselekedetét egyesek szándékos veszélyvállalásnak, vagy akár öngyilkosságnak is értelmezték, melybe a költő, élete folyamán többször is menekülni akart.

Sírja – miután maradványai több évtizedig Budapesten nyugodtak – ma újból a balatonszárszói temetőben található.

József Attila költészetének jó része a lét tragikumának tükré, kihangsúlyozva a magyar parasztság és munkásság sorsát. A szocialista korszakban ezért személyét, mint proletárköltőt, életművével együtt, előnyben részesítették.

De lehetetlen az, hogy eszünkbe ne jutna: milyen más lehetett volna élete, sorsa, életműve ha nem a különböző pártok, mozgalmak, emberek részéről vár-

**1924-ben, tizenkilenc évesen a makói színház lépcsőin írók társaságában
(balra lent: Illyés Gyula, Attilától az első jobbra: Móra Ferenc)**

ja a segítséget, vagy e földi lét múlandó örömeiben, és az erkölcstelen életmódban keresi a megoldást, hanem Annál, Ki minden békesség forrása, és minden megterhel-tet magához hív.

Emlékezzünk hát meg róla hárommal az utolsó versei közül, melyek hűen tükrözik e tehetséges költő kereső, reménytelen, állapotát, aki most visszatekintve életére, átérezzi bűnei és hiányosságai súlyát.

Ugyanakkor szolgáljon mindez figyelmeztetésül szá-munkra, hogy ne késlekedjünk *ma* átadni életünket a sze-rető Istennek – lelkünk minden fájdalmával, csalódásával együtt, kérve egyúttal Tőle bűneink bocsánatát a Krisztus vére érdemében, és az új, szerető, engedelmes szív aján-dékát.

Jancsó Erik

A költő haláláról beszámoló újságcikk

A makói József Attila Gimnázium

Az Isten itt állt a hátam mögött

Az Isten itt állt a hátam mögött
s én megkerültem érte a világot

Négykézláb másztam. Álló Istenem
lenézett rám és nem emelt föl engem.
Ez a szabadság adta értenem,
hogy lesz még erő, lábraállni, bennem.

Úgy segített, hogy nem segíthetett.
Lehetett láng, de nem lehetett hamva.

Ahány igazság, annyi szeretet.
Úgy van velem, hogy itt hagyott magamra.

Gyöngye a testem: óvja félelem!
De én a párom mosolyogva várom,
mert énvelem a hűség van jelen
az üres űrben tántorgó világon.

(október, 1937)

Talán eltűnök hirtelen

Talán eltűnök hirtelen,
akár az erdőben a vadnyom.
Elpazaroltam mindenem,
amiről számot kéne adnom.

Már bimbós gyermek-testemet
szem-maró füstön szárítottam.
Bánat szedi szét eszemet,
ha megtudom, mire jutottam.

Korán vájta belém fogát
a vágy, mely idegenbe tévedt.
Most rezge megbánás fog át:
várhattam volna még tíz évet.

A József Attila Emlékmúzeum Balatonszárszón

Dacból se fogtam föl soha
értelmét az anyai szónak.
Majd árva lettem, mostoha
s kiröhögtem az oktatómat.

Ifjúságom, e zöld vadont
szabadnak hittem és öröknek
és most könnyezve hallgatom,
a száraz ágak hogy zörögnek.

(November, 1937)

Íme, hát meggleltem hazámat

Íme, hát meggleltem hazámat,
a földet, ahol nevemet
hibátlanul írják fölébem,
ha eltemet, ki eltemet.

E föld befogad, mint a persely.
Mert nem kell (mily sajnálatos!)
a háborúból visszamaradt
húszfilléres, a vashatos.

Sem a vasgyűrű, melybe vésve
a szép szó áll, hogy új világ,
jog, föld. - Törvényünk háborús még
s szebbek az arany karikák.

Egyedül voltam én sokáig.
Majd eljöttek hozzám sokan.
Magad vagy, mondták; bár velük
voltam volna én boldogan.

Így éltem s voltam én hiába,
megállapíthatom magam.
Bolondot játszottak velem
s már halálom is hasztalan.

Mióta éltem, forgósélben
próbáltam állni helyemen.
Nagy nevetség, hogy nem vétettem
többet, mint vétettek nekem.

Szép a tavasz és szép a nyár is,
de szebb az ősz s legszebb a tél,
annak, ki tűzhelyet, családot,
már végképp másoknak remél.

(November, 1937)

József Attila szobra a budapesti Duna-parton (László Márton műve)

Egy hét a Duna-Deltában

Kedves Nelu barátommal tavaly szeptemberben egy szép hetet töltöttünk a Duna-Deltában levő Delta-Szentgyörgyön, melynek során meglátogattuk az itt élő családokat, egyszerű orvosi méréseket végeztünk, egészséges életmódról szóló tanácsokat nyújtottunk, és egy Tulcea megyei vállalkozó jóvoltából több száz lelki témájú könyvet meg számos Bibliát ajándékozhattunk az itt élőknek, és a turisták egy részének.

Újból átélhettem ugyanazt az érzést, amely annak idején Bánffyhyunadon és sok más „új” helyen annyiszor hatalmába kerített, miközben kérdések születtek meg szívemben: vajon kikre találunk e helység otthonaiban, utcáin? És: hányan lesznek közülük ott, a mennyekben, Jézus közeli visszajövetelét követően?

De – vajon én ott leszek-e?

És milyen öröm volt végül, a visszaúton felidézni a kellemes emlékeket, a beszélgetéseket és imákat, a félénken kicsírázó, új barátságokat...

Tizenhárom éves voltam, amikor legelőször ismerkedtem meg e helységgel: 1979 nyarán tíz napra jöttünk ide szüleimmel, a Duna-Delta Szentgyörgy ágának végében levő halászfaluba. Akkori szép emlékeim azóta is megmaradtak: csónakkirándulás a Delta vízi útvesztőiben, a rengeteg pelikán, daru, kócsag és egyéb madár, melyek, amikor a vízibokrok és egyéb növények alkotta alagutakból kibukkantunk, kis tavaikról felrepültek... A homokkal borított utcák,

a hosszú, szinte elhagyatott tengerpart, a hullámok korbácsolta, végtelen tenger sirályvijjogástól kísért moraja...

Azóta megismertem Istent, és az Ő szent Könyvét, amely nélkül az emberiség csupán horgonyát és kormánylapátját vesztett hajóként sodródik, és az utóbbi években komolyan fontolgatni kezdtem: jó lenne újból odalátogatni, de ugyanakkor az ottani emberekkel is megbarátkozni, Istenről beszélni, Róla szóló könyveket ajánlani nekik.

A falu

Delta-Szentgyörgy egy 800 lelket számláló község, ahova csak vízi úton lehet eljutni: Tulcea-tól a hajóút négy órán át tart. A falu jobboldalán a Duna, előtte három kilométernyire a tenger, balra erdős-tavas vidék, háta mögött pedig a delta vízivilága fekszik.

Lakói úgynevezett *haholok*, kik egy ukrán tájszólást beszélnek, és saját bevallásuk szerint őseik a Katalin cárnő¹ katonái elől menekültek el az ukrán sztyeppéről annak idején. Azokban az időkben nagyon sok ló tűnt el, és őket gyanúsították a lopásért. Végül az itteni, akkor még török fennhatóság alatti mocsárvilágban leltek menedéket, és halászatból meg vadászatból tartották fent magukat.

Delta-Szentgyörgy jelenleg ugyanolyan gazdasági válságon megy át, mint a romániai vidéki települések többi része: a tengeri és a dunai halászatot nagy-

részt betiltották, a hajókat szét-darabolva, ócskavasként eladták, és a kommunista időkben meglevő kollektív halászgazdaságokat, állattenyésztést és földművelést a '89 utáni kormányok felszámolták.

A fő megélhetési forrás ekként a turizmus maradt: szinte minden családnak kiadó szobái vannak, s ugyanakkor több panzió és a Green Village nevű üdülőtelep is számos munka- és kereseti lehetőséget biztosít.

A kertek talaja jórészt homokból áll, de ebből is kinő a szőlő, a paradicsom, az őszibarack és a birsalma... Az utcákat ugyanez a homok borítja, ezért nem kell őket leaszfaltozni, eső után sem sárosak.

A helyiek, egymás között (amint tanúja voltam), sokszor ukránul beszélnek, de az iskolában már évtizedek óta csak román nyelven folyik az oktatás.

Talán egy napon olvasóink közül egyesek ide is ellátogatnak, de addig is imádkozzunk e távoli helység lakóinak boldogságáért és üdvösségéért.

Kedves Olvasók!

Tekintsünk most át együtt néhány, e helyeket bemutató képet.

¹ II. (Nagy) Katalin cárnő, 1729-1796, uralkodott 1762-től

Delta-Szentgyörgy dunai kikötője

A falu Szent Györgynek ajánlott görögkeleti temploma

Nelu barátom a Jézushoz vezető út című könyv román nyelvű változatát mutatja be egy nyugdíjas házaspárnak.

Flamingók a Deltában

Együtt Delta-Szentgyörgy két magyar lakosa közül az egyikkel: Mosoni Magda brassói származású, nyugdíjas földrajztanárnővel.

A Deltában és az ország más megyéiben is egyre jobban elszaporodó sakál

Pelikánok a Deltában

A tengerpart

Homoki virágok

Házak a főutcán

Krisztus iskolája

(7. rész)

Imádatunk és Istentiszteletünk az Istenképünk kifejezője

Azért mi is, amely naptól fogva ezeket hallottuk, nem szűnünk meg érettetek imádkozni, és kérni, hogy betöltsétek az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcsességben és értelemben,

Hogy járjatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén és nevekedvén az Isten megismerésében; (...) Hálaát adván az Atyának, (...)

Aki megszabadított minket a sötétség hatalmából, és átvitt az Ő szerelmes Fiának országába;

Kiben van a mi váltságunk az Ő vére által, bűneinknek bocsánata;

Aki képe a láthatatlan Istennek,..." (Kolossé 1:9-10,12-15)

Az előző cikkben szót ejtettünk Istenünk csodálatos identitásáról. A Szentírás szerint Ő igaz és szent, mindentudó és mindenhol jelenlevő. Ő gyönyörködik a kegyelemben, de ugyanakkor igazságos ítélőbíró is. Mennyei Atyánk tehát egy valódi jellemvonásokkal rendelkező, megismerhető Isten.

Mily áldott az a hívő ember, aki, amíg csak élete tart, jobban és jobban mélyíti kapcsolatát Teremtőjével, miközben egyre közelebb kerül Annak szerető lényéhez!

Ez a személyes, érdeklődő keresés formálja ki az ilyen személy keresztyén azonosságát, ami

a maga során tükröződni fog Istennimádásában, Istendicsőítésében.

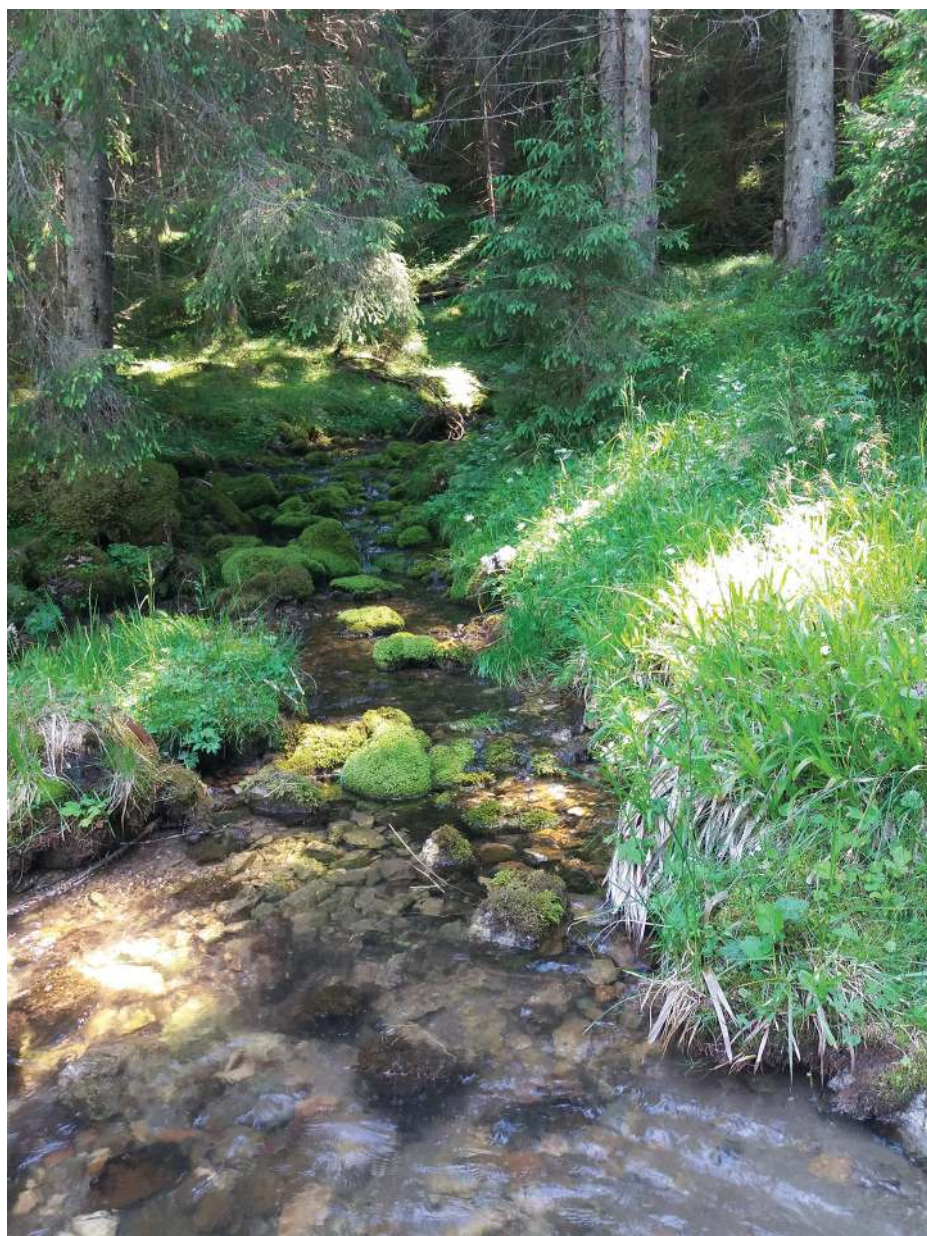
Milyen a mi személyes imádatunk?

Igazi hódolatra van szükségünk, mely által kifejezzük Mennyei Atyánk iránti bizalmunkat, tiszteltünket, nyitottságunkat, és engedelmségünket, miközben szülő-

gyermek kapcsolat alakul ki közöttünk. Ekként ismerjük Őt el a világ Urának, Teremtőnek, és érezzük magunkat lekötve Fiában véghezvitt megváltásunkért.

Komoly figyelmeztetés illik ide: Isten jellemét nem alakíthatjuk elképzelésünk, személyes elvárásaink szerint – figyelmen kívül hagyva bizonyos tulajdonságait, esetleg éppen igazságosságát avagy szentségét.

Ha ezt tennénk, imádatunk tévéssé válna, mivel önalkotta,

Mint hűs patak a forró nyári napokon, olyan számunkra Isten szerető közelsége. Mohaszőnyeggel borított fenyvesben eredő kristálytiszt vízű patak az Erdélyi Szigethegység Természetvédelmi Parkjában.

hiányos Istenképünk által lealacsonyítanánk magasztos voltát.

Másrészt világunkban, ahol a Gonosz mindinkább uralomra jut, egyre könnyebb megfeledezni Isten jelenlétééről. A gondok, a sok rohanás miatt Istenképünk homályba borul, gyengül kapcsolatunk Ővele, és a szívünkben oly távolinak érzett Istennel szemben hanyagokká válunk, ezáltal pedig könnyebben legyőz a kísértés és a bűn.

Mivel imádatunk alapját a hitünk és az igazságban való engedelmisségünk képezi, ezen imádat tartalma kiürül - hogyha Istenhez csak testi, emberi elképzelés szerint közeledünk.

Ne feledjük: mint mindig a történelem folyamán, úgy most a végidőben is Sátán az Istent illető imádatunkat magának igényeli. S ehhez tudni kell azt, hogy már akkor is, ha valamit, ami az Övé, visszatartok Istentől, akkor ezáltal én a Gonoszt magasztalom.

Imádatunk helye az elme és a szív, mivel itt formálódott ki bennünk az Istenről alkotott kép is. Imádatunk ugyanakkor magába foglalja életmódunkat, ugyanakkor gyülekezetben, családban és társadalomban végzett szolgálatunkat is.

Az imádat mint átadás

Mivel hiszünk a valóságos Isten jelenlétében, így imádatunk tartalma és formája kifejezi az Istenképünket. E jelenlét segít nekünk megelőzni a tévedéseket.

Az Isten jelenvalóságát és nagyságát tudatosító ember vállalja az ebből eredő erkölcsi kötelezettségeket is:

- Mindig igen-nel válaszolunk hívására;
- Féljük Őt, elismerve Urunk-

nak, s ugyanígy, érezzük a Tőle való függésünket is;

- Hittel engedelmeskedünk Törvényének, magunkat átadva Neki;
- Átadásunkat megpecsételjük hitvalló keresztség által, és eldöntjük, hogy életünket teljesen alárendeljük az Ő vezetésének.

Az Ige ekként bátorít e tekintetben:

„Kérlek azért titeket atyámfi-
ai az Istennek irgalmasságára,

Az imádat mint tisztelet

Az imádat a hívő ember önkéntes aktusa, nem haszonvágyból teszi ezt, s ily módon jószántából és hálából fakadóan imádja az Atya, a Fiú, és Szentlélek Istent.

Imádjuk Istent, és bízunk benne, mivel lekötöztetett irgalma és gondviselése által. Hódolatunkkal szeretnénk meghálálni az irántunk, bűnösök iránt gyakorolt kegyelmét.

Ha imádatunk őszinte, akkor ez szeretetből, teljes szívünk-
ból,

Szent kötelességünk bemutatni gyermekeinknek a valódi Istenképet – életünk által. Nadasdaróci fiúk.

hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarat.” (Róma 12:1-2)

Az odaszánt keresztyén elfogadja Isten fegyelmezését és feddését, egyre inkább elváltozva az Ő akarata szerint.

elménkből és erőnk-
ből fog történni, mert:

„... ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.” (Ésajás 53:5)

Valóban, Ő meghódította szívünket az Ő nagylelkű, kezdeményező, adományozó és cselekvő készsége révén.

Miért imádjuk Istent? Mert csak Ő méltó erre, minden értünk

végzett cselekedetéért és szüntelen gyakorolt irgalmáért.

De milyen imádatot tár elénk a Biblia?

„Jézus pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” (Máté 22:37)

A biblikus imádat megköveteli a szívünk, elménk és lelkünk teljes energiájának (erejének) munkába állítását, miközben szüntelen az Ő jelenléteire összpontosítunk.

A Szentlélektől vezetve felismerjük bűneinket, s elhagyjuk azokat, felismerve egyúttal Isten megszentelő erejét, melyet bizalommal kérünk életünkre.

E folyamat boldogsággal fog eltölteni, s ugyanakkor kellő lelkiezővel a hálatelt szolgálathoz e földi életünk során.

Milyen legyen az Istentiszteletünk?

Itt követendő példaként állnak előttünk a mennyei lények és a huszonnégy vén, akik Isten trónja előtt szüntelen Őt dicsérik:

„Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki vala és aki van és aki eljövendő (...) Méltó vagy Uram, hogy végy dicsőséget és tisztességet és erőt; mert te teremtettél mindent, és a te akaratodért vannak és teremttettek.” (Jelenések 4:8,11)

Isten dicsőítésének hatása

Valaki felteheti nekünk a kérdést: megéri-e Istent imádni? Mit válaszolhatnánk?

Igen. Bevalljuk, ez nem üzlet, mert az igazi vallás indítéka nem lehet az érdek, csupán a szeretet. Mégis, igen nagy a nyereségünk azáltal, hogy szeretetében állandóan növekedünk, hitünket pedig erősíti a mennyek országának ígérete. A dicsőítés és a hálás lelkület pozitívan hat

kapcsolatainkra, egyéni és csoportos szolgálatunkra.

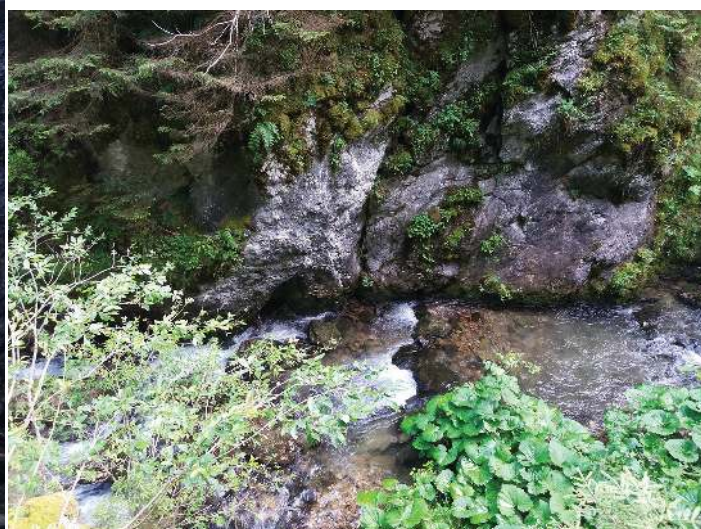
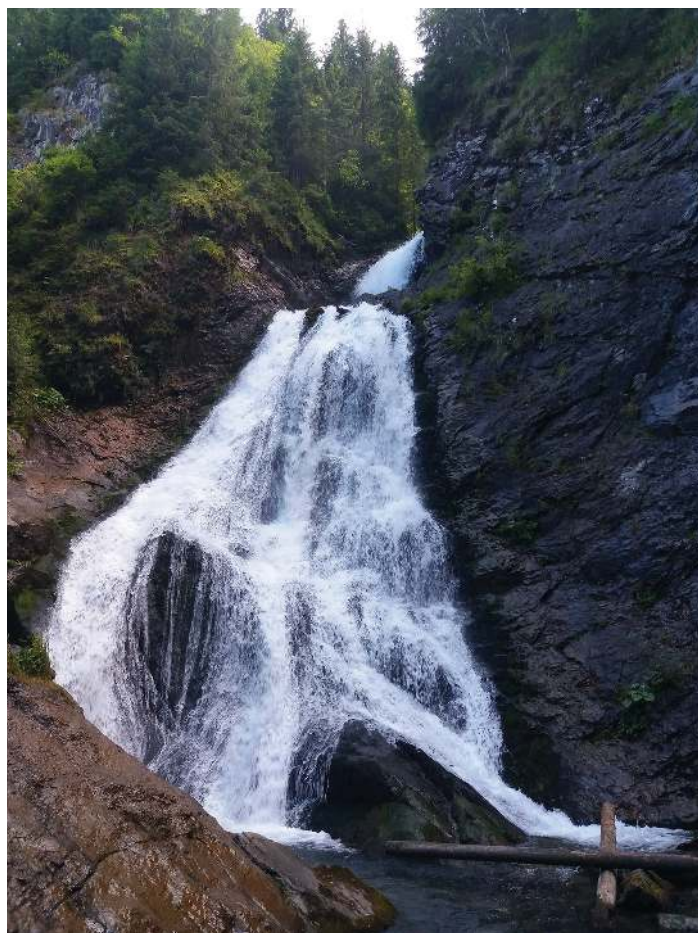
Továbbá hat az egészségünkre, serkenti szellemi képességeinket, kiegyensúlyozza személyiségünket, és keresztényi identitásunkat. Mennyei légkör veszi körül az életünket, és bekapcsolódunk a Menny által kívánt és jóváhagyott tervekbe és tevékenységekbe.

Miközben Őt dicsőítjük, mi épülünk és erősödünk.

Magasztaljuk hát Istent énekünkkel, imáinkkal, szavainkkal, megköszönve áldásait, vezetését. Hálaszavak áradjanak ajkainkról, mivel Krisztus vére által egyek lehetünk Vele.

Alázzuk meg magunkat az Ő nagy hatalma előtt, s így Ő beköltözhözhet szívünkbe, eltávolítva abból minden önigazultságot, lázongást, büszkeséget, növelve bennünk a vágyat hogy még jobban elsajátítsuk az Ő tökéletes jellemét.

Ami a külső formát illeti: meghajolhatok, térdre borulhatok, avagy felállhatok miközben Őt dicsőítem és imádom, ám ennél fontosabb lényünk és akaratunk őszinte alárendelése igazságának és Lelke vezeté-

A Kalotaszeg feletti havasvidék Isten szerető hatalmát hirdető kincsei: Havasrekettye vízesése és sziklafalak tövében folyó pataka.

sének. Sose feledjük: Vele való kapcsolatunkban mindig nekünk kell az alárendelt, az Ő akaratát teljesítő félnek lennünk.

Imádjuk Istent, mivel megbizonysodtunk afelől, hogy Tőle származik az igazi erkölcs, a jó, a szeretet, a béke, a szabadság és a megváltás.

A valódi vallás lényege az olyan imádat, mely a fiak szívét Istenhez, a mi Atyánkhoz téríti, és átvezet a naponkénti újjászületés, és az élethosszig tartó megszentelődés folyamatán.

Imádkozzunk:

Drága Megváltónk, taníts minket Téged imádni, dicsőíteni, és

alázatosan járni Teveled e földi életünk során és egykor majd a Te országodban is. Ámen.

Fejes Lajos Sándor,
nyugdíjas testnevelő tanár,
Bánffyhunyard

Kalotaszegi Magyar Napok

Ez év nyarán, július 13-14-én immár harmadízben kerültek megszervezésre Bánffyhunyardon a *Kalotaszegi Magyar Napok*. A kalotaszegi településeket népviseletbe öltözött küldöttségek képviselték, és számos rendezvény (népviseleti mustra, könyvbemutatók, népzenei- és néprajzi témájú előadások, gyerekprogramok, stb.) bizonyította a magyar közösség azonosságához való ragaszkodását.

Egy képcsokrot szeretnénk bemutatni az alábbiakban. Miköz-

ben az itt megjelenő, különböző korú kalotaszegieket néztem, elgondolkodtam: vajon hogyan is tekint ránk Isten?

Mennyire szeret minket, és mily nagyon vágyhat arra, hogy mindannyian ott legyünk azon a nagy bevonuláson, amikor a Mennyei Jeruzsálem kapui kitárnak az üdvözültek serege előtt!

Óhajtjuk-e mi is ezt teljes szívből, kedves olvasók?

Ahány emberi lélek, annyi élet-történet – szenvedés és öröm, bot-

lás és újrakezdés. Kérjük hát Őt, világosítsa meg elménket, hogy megláthassuk az Ő Gondviselését életünkben, és legyen legfontosabb célunk az Őhöz való naponkénti megtérés, és az Ő országába való eljutás.

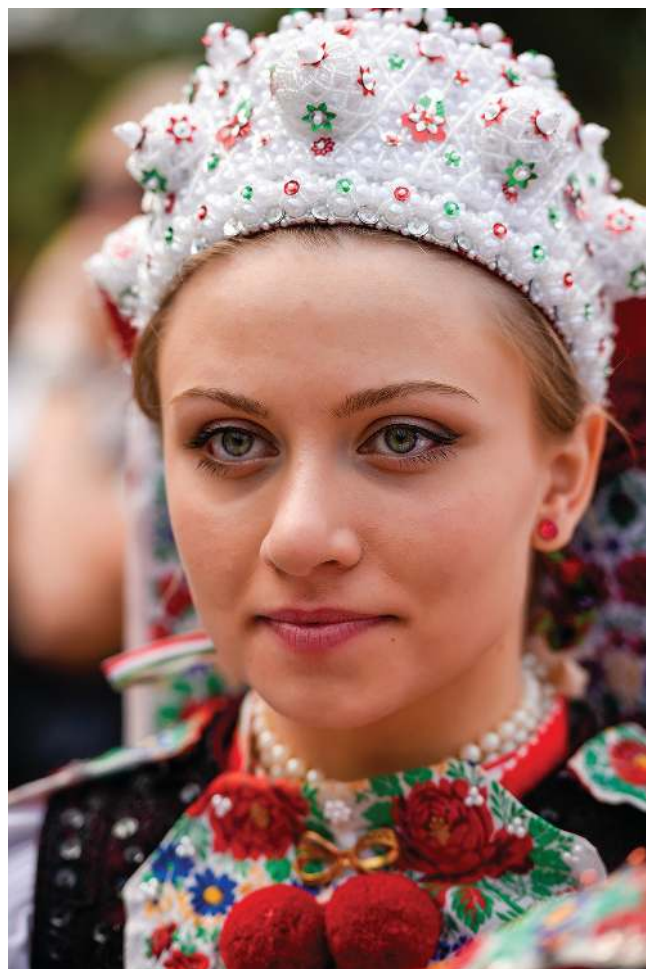
E célból pedig sose feledkezzünk meg Jézus Urunk nagy parancsolatáról:

„... *amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást.*”
(János 13:34)

A fotókat **Illána László** bánffyhunyadi fényképész barátunk készítette.

(Összeállította: **Jancsó Erik**)

Kalotaszegi mese

Az erősebb – és a kölcsön kapott lány

Volt egyszer, hol nem volt, messze-messze tőlünk, a távoli Némethon Rajna-vidékén egy kis városka. Szűk völgyben, pompás erdők és dombok között feküdt a soktemplomú, szép házakból, kövezett utcákból álló, és szorgalmas emberek által lakott település. És afelett, úgy másfélszáz esztendővel ezelőtt, az egyik meredek domb lejtőjén lakott egy sokgyermekes család.

Szeretnétek-e ti is egy ilyen szép helyen lakni? Vagy talán van közöttünk olyasvalaki, aki szeretett volna tízgyermekes családban felnőni, avagy azt, ha éppen neki lett volna ennyi gyermeke? A sok gyermekkel bizony van gond, és előfordul a bánat is, de annál több az öröm – különösen ha a családban egy mindenkor kedves, láthatatlan Vendég lakik... kitaláljátok-e kiről van szó?

És jól tudta ezt a két szülő: Károly és Wilhelmina, és a jobbkézük, a legnagyobb lány, Emma, és azután sorban a többi: Mina, Léna, Gusztá, és így tovább, a legkisebbekig, Károlyig és Annáig.

Történetünk idején jóval nehezebb volt az élet arrafelé, mint manapság. De emiatt talán az emberek is sokkal jobban ragaszkodtak Istenhez, és az iskolákban természetes volt a Bibliára, mint tankönyvre tekinteni, és ugyanilyen magától értetődő volt az imádkozás meg a templomba járás is.

Akkoriban még nem létezett a tévé, számítógép és okostelefon... de hát akkor mivel töltötték estéiket az emberek? Hát e család például azzal, hogy alkonyatkor kiültek palatetős házuk elé, és figyelték, amint lent a völgyben sorban kigyúlnak a lámpások, és a

lenyugvó Nap aranyozott fényében az ég felé száll a templomok csengő-bongó, esti harangszava...

Olyan jó volt ilyenkor elbeszélgetni, majd az édesanya belekezdett valamely, akkoriban mindenki által ismert, szép keresztyén énekbe, melybe rövidesen az apa mély, és a gyerekek csilingelő, ártatlan hangjai is bekapcsolódtak:

*„Ahol állok, ahol járok,
Isten ott van énvelem,
Ha sötét van, s fényt nem látok,
Tudom Ő a védelmem.”*

S e védelemre, ahogy látni fogjuk, nemsokára hatalmas szükség volt.

Történetünk idején, amikor még csak négy gyermeke volt az említett családnak, egy este az apa gondterhelten jött haza a férfi-Bibliaóráról:

– Feltűnt az első kolerás eset a városunkban... a tiszteletes úr meghívta az orvost, hogy nekünk, családfőeknek utasításokat adjon. Minden vizet, amelyet használnunk, alaposan fel kell főzni, és imádkozzunk a Mindenható őrzéséért.

De nemhiába nevezi a Szentírás e földet a Siralom völgyének.¹ Nyugalomra háborúság, gondtalan nevetésre sírás bármikor következhet – a minden téren eluralkodott bűn szomorú következményeként.

A kis, csendes városkában hamarosan egyre gyakrabban szólalt meg egy-egy magányos harangszó, mely nagyban különbözött a templomba hívogató zúgó-búgó harangcsengéstől. Mindenki, még a kis gyerekek is tudták, hogy ez a lélekharang, amelyet akkor szólaltatnak meg,

Monschau, Észak-Rajna-Vesztfália

amikor valakinek a szíve megszűnik dobogni.

A napok múltával már szinte állandóan szólt a lélekharang, míg végül az is elhallgatott – valószínűleg a sekrestyést is elvitte a rettegett kolera-kocsi.

Mik is voltak ezek? Hát bizony olyan szekerek, amelyeket a város tisztos polgáraiból választott személyek kísértek. Rendszeresen végigkutatták a házakat, és ha beteget, vagy halottat találtak, elszállították: az egyik kocsin a halottakat a temetőbe, a másikon pedig a még élőket (a hátramaradó családtagok sírás-rívása, könyörgése közepette), a városon kívüli barakkokba, ahova aligha merészkedett be valaki ápolni őket – és ahol szinte biztosan ugyanaz a sors várt rájuk is.

Érthető volt mindez: akkor még nem ismerték pontosan e rettenetes járvány gyógymódját, s így a leghatékonyabb védekezés a betegek elkülönítése volt.

A domb oldalában álló, félreeső házba egyelőre még nem ért el a vész szele.

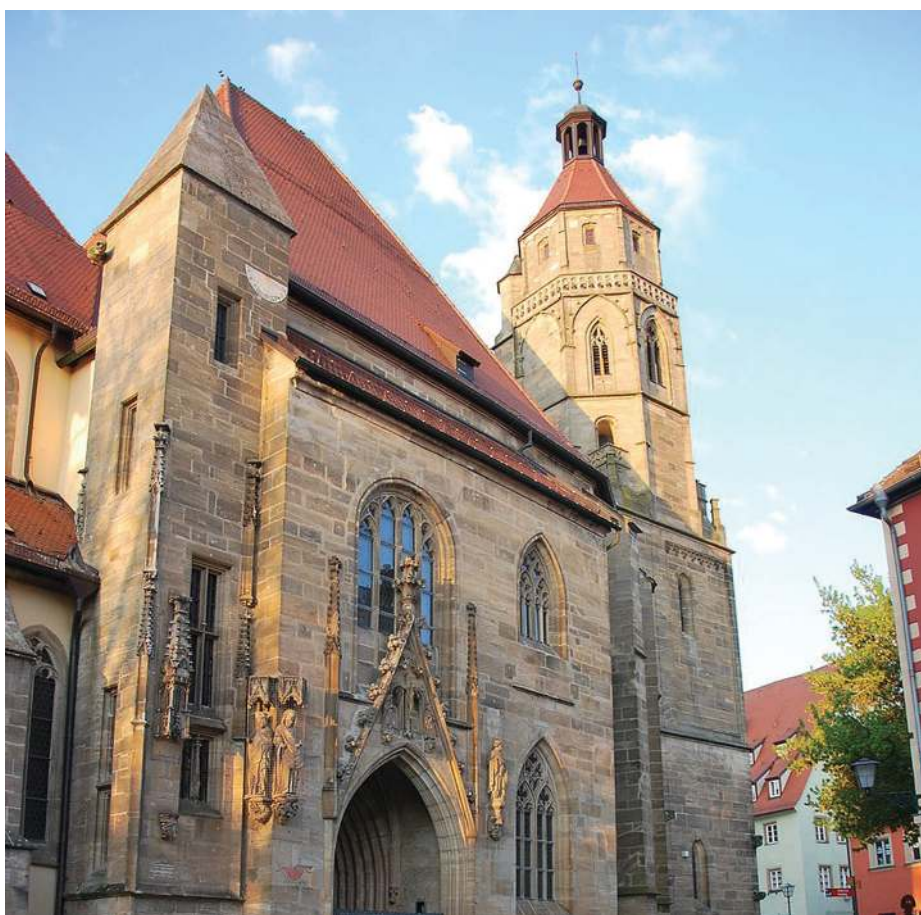
– Senki sem mehet le a városba! Senkivel sem szabad érintkeznetek! – adta ki az utasítást az apa.

Az anya fiatalabb korában már átélt egy ilyen járványt, amikor Hamburgban, a nagy Hanza-városban is rengetegen meghaltak. Jeleskedett a haláltmegvető ápolásban, és most is azonnal a városba akart sietni, de férje nem engedte:

– Semmiképpen! Neked négy gyermeked van már, akiket megfertőzhetsz! Hozzánk is be akarod hozni a járványt...?

– Milyen keresztyének vagyunk, ha tétlenül nézzük mindent...?!

De férje nem tárgyalt. Néhány nap múlva az asszony azonban

A Sankt Andreas lutheránus templom, a bajorországi Weisenburgban

meghallotta, hogy legjobb barátjánője, Augusztá is ágynak esett.

– Hogyan is hagyhatnám ott? Feltétlenül le kell mennem hozzá!

És amint beállt az este, egy nagy kendőt terített magára, és a házból kionszva, lesietett a dombról. A városka kihalt utcáin végighaladva, hamarosan barátjánője házához ért. De mi történt? Az ajtó nem volt bezárva, s az egész lakásban egy lélek sem... hol vannak barátai, Augusztá és családja?

Szörnyű sejtés hasított át rajta, de rémülete még nagyobb lett, amikor apró lépések zaját hallotta a kövezeten, és legkisebb lánya, az ötéves Gusztá lépett be a házba:

– Anya! Hová mentél? Miért nem hívtál magaddal Augusztá nénihez?

Az anya átkarolta a kislányt:

– Jaj, drágám, de hát miért jöttél ide?!

– Láttalak amint kiszaladsz, és én is veled akartam lenni!

– De mi lesz, ha te is megkapod a kolérát?! – esett kétségbe Wilhelmina. – Jöjj gyorsan! Siessünk haza mielőtt apa megtudná, hogy itt jártunk!

– De a kis Vilit nem szabad itt hagynunk. Másképp még őt is elviszi az a gonosz Kolera néni!

– Kicsodát? – Wilhelmina teljesen zavarban volt. Gusztá azonban a konyhába sietett:

– Nem láttad? Én azonnal észrevettem amikor beléptem!

Valóban, a csecsemő ágya ott állt a szekrény mögött – talán ezért nem vették észre a kolera-szekeret kísérők. Vili már alig nyöszörgött, kifáradva a sok sírástól, éhségtől és szomjúságtól – de másképp egészségesnek látszott.

Jaj, vajon mit fog most szólni oly szigorú férje? Hazaviheti-e

Fertőtlenített víz kiosztása az 1892-es hamburgi kolerajárvány idején

ezt a gyereket a fertőzött házból az övéi közé? – tépelődött magában az asszony.

De lehetett-e itt egyáltalán mérlegelni? Avagy cipelje egész életén át a megterhelt lelkiismeret rettenetes súlyát, amiért e fiúcskát veszni hagyta?

– Gyere már – rángatta meg szoknyáját a kislány. – Igyekezünk, mielőtt a gonosz Kolera ránk talál!

– Igazad van! – válaszolta édesanyja, s felkapva a kis Vilit, sebtében a kendőjébe csavarta, és a sötétbe borult utcákon hazafele siettek. Az izgalomtól és a meredek kapaszkodótól majd kiug-

ró szívvel ért a házuk elé – amely előtt már várt rá a férje.

– Mit tettél? Hol voltál? Mit hozol ott?! – kiáltotta.

– Ne szidj össze, Károly – könyörgött sírva az asszony. – Augusztánál voltam, és már csak a kisgyereket találtam a lakásban...

– És a mi Gusztánkat is magaddal vitted?! – háborgott a férj. – Halálba akarsz kergetni mindannyiunkat?

– Én szaladtam utána, ő nem is tudta! – lépett védelmezően az apja elé a kis Guszta.

– Nem tehettem másképp, ő hidd el Károly, nem tehettem másképp – zokogott az asszony a lépcsőre rogyva.

Ekkor a férfi végre megengyhült, és felsegítette feleségét.

– Jól van, de tied minden felelősség azért, ami ebből következni fog.

– Igen, igen, az enyém! – vágta rá gyorsan Wilhelmina, de azután fagyos rémület szorította össze a szívét: Tudja-e, mit mondott ki ezzel?

És milyen rettenetes lehet az, ami rájuk vár...!

De kis időre rá egy gondolat villant át rajta, és szeme felragyogott:

– Nem! Nem én viselem a felelősséget! Van, Aki nagyobb nálam! Aki erősebb a koleránál... Akinek a vére mindannyiunkért folyt! Nagy bizalomra van most szükségünk, Károly!

Elkezdődött az ima-harc. És mennyire szükség volt rá!

Másnap, miközben a forralt vizet megízlelte, a kis Guszta így szólt:

– Nem jó ez a víz. Tegnap Augusztá néninél a konyhában sokkal jobb vizet ittam a kancsóból...

– Micsoda...?

A szülőknek jeges félelem hasított a lelkébe. És valóban, két nap múlva Guszta fejfájásról panaszkodott. Nemsokára hányás, hasmenés következett – a halálos kór biztos tünetei.

Wilhelmina szinte lebénulva állt az ágy mellett. Tudta, hogy a leépülés nagyon gyors lehet, akár néhány óra alatt beállhat a halál.

– Mit mondott még az orvos a Bibliaórán? – faggatta letörten álló férjét. – Miként lehet kezelni a beteget? Habár, ha ezt tudná, a többien is segíthetett volna – adta meg magának a választ keserűen.

– Már nem nagyon emlékszem... de valamit mondott a vérkeringés gyorsításáról, és a nagy mennyiségű folyadék beadagolásáról – mormolta csüggedten.

Kitapogatták a kislány pulzusát: már alig érződött valami. Felnyögött, és lázas álmában hang villant át elméjén. Hirtelen felült, és érdes, furcsa hangon megszólalt:

– Hallom Anyát, ő mondja: van Valaki, Aki erősebb a koleránál!

Halott szállítása kolera-kocsival Olaszországban (1832-es kolerajárvány)

– Igen, igen kicsim! – válaszolta a fiatal nő, s majd összecsuklott az ágyacska mellett. De aztán egyszer csak életerő járta át: eszébe jutott a gyermekkorából ismert Igevers:

„Ne dobjátok el hát bizodalmatokat, melynek nagy jutalma van.” (Zsidók 10:35)

Kiszaladt a nappaliba, és elővette a kis dobozt a különleges alkalmakra félretett, összepórolt pénzével:

– Itt van! – nyomta meghökkennt férje tenyerébe – siess, és vegyél kávé az egész pénzért!

– De miért?

– Most, azonnal, fuss!

A férfit kituszkolta, aki el is indult kábultan lefele.

– Vajon mire kell az neki?

Gusztá megszólalt furcsa, rekedt hangján:

– Anyu, szomjas vagyok!

– Picit várjál, kicsim...!

Eközben az apa leért a legközelebbi üzletbe. A kávé ritka és drága áru volt akkoriban, inkább csak a gazdagabbak engedhették meg maguknak. Egy görnyedt, reszkető kezű anyóka szolgálta ki, és ő sietett is vissza. Ekkor hirtelen észrevette az arrafele tartó kolera-kocsit. Mi lesz, ha hozzájuk is betérnek?

Szinte rohant az ösvényen fel, és valóban, amire felért, a kolera-kocsi is feltűnt már az alsó házaknál. Benézett a Gusztá kamrájába, de az ágy üres volt. Emma, a legnagyobbik lány vizet forralt a konyhában:

– Anya mondta, hogy sok kávé akar főzni.

– De hol vannak Anya meg Gusztá?

– Nem tudom...

Károly keresni kezdte a feleségét meg a kislányát, de a gyerekek

sem tudtak semmit. Lenci és Mina koszorút fontak a kertben, míg a kis Vili a babakocsiban aludt.

Közben a kolera-kocsi be is fordult a kapu elé.

Károly kiment, és lassan, alig engedelmeskedő kezekkel kinyitotta a rácsos kaput.

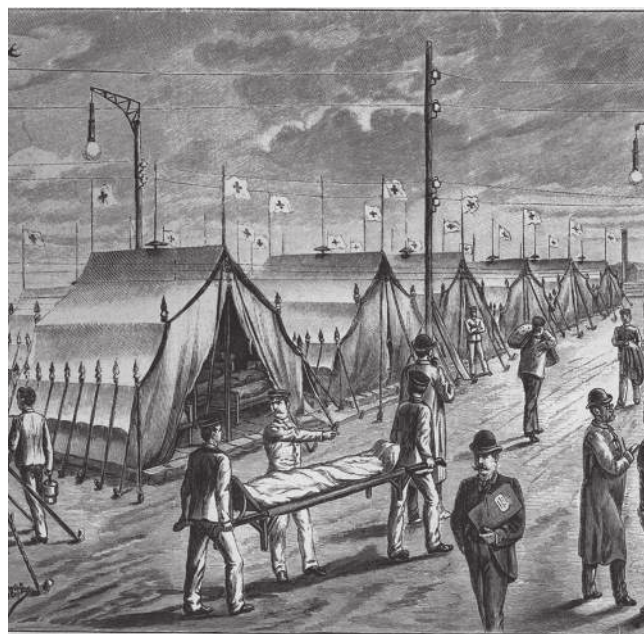
– Nos, felügyelő úr (Károly ugyanis munkafolyamat-felügyelőként dolgozott a szövőgyárban), Ön értelmes

ember, és nem fogja megnehezíteni a dolgunkat. Tehát, egészséges-e mindenki maguknál, vagy innen is el kell vinnünk valakit? – kérdezték a kocsit kísérő polgárok.

Az apa lesújtva állt, alig tudott válaszolni. Az emberek gyanakvón pillantottak rá, hisz megszokták már, hogy a családtagok hazudoznak, és rejtegetik betegeiket.

Az egyikük a kertbe indult:

– Négy gyerekük van, és itt csak hármát látok!

Az 1892-es hamburgi kolerajárvány idején felállított tábori kórház (Feldlazarett für Cholerakranke)

A kis Vilit is szerencsére beleszámolta. Ekkor kilépett Emma is a konyhából.

– Jó. Egészségeseknek tűnnek. De hol van a felesége? – fordultak Károlyhoz. De nem tudott egyikük sem tudott válaszolni. Újból gyanakvó pillantások röpködtek, s a férfiak bizalmatlanul, kutatóan nézelődni kezdtek. De akkor hirtelen lépések hangzottak a pincégádorból, és Wilhelmina termett előttük, egy tele vödör krumplival:

Colmar, Elzász „Velencéje”

– Jó napot, uraim! Bizonyára megéheztek már! Milyen finom lesz ez a burgonya lereszelve és kisütve! Megérdemelnétek egy jó ebédet. Szegény emberek, bizony nektek sem könnyű a dolgok ebben a ránk szakadt nyomorúságban!

– Jól beszél, asszonyság! Végre egy értelmes valaki, aki megért minket! Nahát, úgy néz ki, innen nincs kit elvinni. Az ember valósággal fellélegzik, ha ilyen házba kerül!

Gusztával! Neked kell foglalkoznod velük!

A kávéból egy üvegbe töltött, és azzal itatta a kislányt.

Teltek az órák, s a pulzusa, a sok belediktált kávé nyomán, mintha erősödni kezdett volna.

– Még szerezned kell!

Károlynak megint le kellett mennie a városba, s félretett garasából megvenni az ezúttal gyógyszerként szolgáló terméket.

– Most pedig maradj fönt... és a térdeidet használd!

rában haljon meg, add még kölcsön egy pár esztendőre...”

Hajnal fele az anya zavaros álomba merült, és mintha egy nő alakot látott volna Gusztára telepedni, aki befedte fátylával a gyermekét. De egy idő után az alak lassan az ajtó fele kezdett húzódní, ám mielőtt távozott volna, utálatos hangon Wilhelmina fülébe sziszegte:

– Mennem kell, és kénytelen vagyok kölcsönadni gyermekedet, mert Valaki nálam erősebb...

Még sok nehéz nap és éjszaka várt a családra, de Gusztá gyógyulása szépen beindult, és a kocsit kísérő, bebetérő férfiak sem fogtak gyanút, hála a szülők, és a mentési tervbe beavatott legidősebb gyermek, Emma éberségének. Ő a gyermekek közül egyedül ismerte a pincezug titkát, és riasztania kellett szüleit a kole-ra-kocsi közeledte esetén.

Emma ettől kezdve még jobban meg-

komolyodott, fiatal kora ellenére felnőttessé vált a súlyos felelősség nyomán, és élete végéig³ a szülők legmegbízhatóbb támaszává vált.

Telt-múlt az idő, és végre-va-lahára megszűnt a vidéket pusztító borzalmas járvány. Gusztá fel-erősödött, és boldogan szaladgált

³ Sajnos Emma mint ifjú menyasszony és jövődöbeli misszionárius-feleség fiatalon elhunyt, a sírban pihenve az igazak feltámadásáig, Urának eljövetelkor.

Gyönyörű kisutca Kaysersberg ódon városában, Elzászban

Elbúcsúztak, és továbbmentek. Amint eltűntek, Wilhelmina feldúlva fordult férjéhez:

– Azonnal az egész kávéf főzd bele a vízbe, majd gyere le a pincébe!

Nemsokára Károly ott állt a nagy gőzölgő kannával a sötétben, míg egyszer csak felfedezte a pincelépcső alatti, gyenge mécses által megvilágított zugban elkészített fekhelyet.

– A gyerekeknek nem szabad észrevenniök, hogy itt vagyok

„Véresre súroltam térdemet és sebesre tördeltem kezemet azon az éjjelen a nagy tusakodásban”

– mesélte gyermekeinek később az anya –, „de az volt számomra a Jákob tusakodásának éjszakája.² Úgy küzdöttem, mint Luther tette a lányáért, Magdalénáért. De nem tudtam, úgy mint Luther és a mi drága Megváltónk, kimondani azt: De legyen meg a Te akaratod... hanem csak annyit: Ha az a Te akaratod, hogy a kislányom kole-

² Lásd 1 Mózes 32:21-26 verseit.

testvéreivel a napfényes pázsiton. A városkában is újraindult az élet, és a vigasztalás Istene gyógyítani kezdte a szíveken esett mély sebeket.

Károly is egyike lett a kolerajárvány miatt elárvult gyerekek számára készült menhely alapítóinak.

További gyerekek születtek, és felnőve, sorban családot alapítottak. Guszta ugyanakkor a legdolgosabb, legerősebb volt mindőjük közül. Korán férjhez ment egy jóra való fiatal gazdához, de már az ötvenes éveiben megöszvegyült. Gyermeké sosem született, és így szeretett nagynénjévé vált testvérei számos gyerekének, kik csapattól jártak vakációzni a tanyájukra.

Férje halálát követően, a tanyát átadta másoknak, ő pedig számos rokonát kezdte el látogatni, mindenki örömeire. De alig néhány hónap múlva, 1914 augusztusában kitört egy másik rettentő, érthetetlen vész, amit azóta úgy nevezünk: az első világháború. Guszta néni húgánál, Anninál tartózkodott éppen, az elzászi határszélen, és biztatták, térjen vissza az utolsó vonattal a Rajna-vidékre.

De ő kék szemét ekkor Annira függesztve, így szólt:

– Érzem hogy még ki kell egyenlítenem egy számlát: az anyám által kikért kölcsönt.

A rokonok értetlenül néztek rá.

– Nem tudjátok, hogy a nagy kolerajárványkor édesanyánk könnyörgésére kaptam kölcsön életemet? Különös kegyelemnek találom, hogy halálom előtt alkalmam kínálkozik törleszteni az adósságot.

Nemsokára jelentkezett is

ápolónőnek, nagy segítségé válva új munkahelyén dolgos, vidám természetével.

De a háború nemcsak fegyver általi halált és sebesülteket termelt. A harcok kitörését követően a határmenti városka régi, üresen álló dominikánus kolostorát kijavították, és berendezték járványkórháznak.

– Ott a helyem – mondta Guszta, mihelyt tudomást szerzett róla.

Hiába próbálták eltéríteni tervétől:

– Nem félsz a ragálytól?

Hamarosan ott is valóságos áldássá lett.

– Kolera-Angyalnak kellene elnevezni ezt az asszonyt – mondta az egyik idős katonaorvos.

És egy nap hír jött Anniékhöz, hogy Guszta is elkapta a kórt. A húga azonnal a kolostorba sietett, ahol az egyik kis cellába vezették. Guszta az ágyban feküdt, és arcán látszott: a halál szele már megérintette.

Rámosolygott Annira, és hangja újból olyan furcsán rekedt volt, mint kiskorában a betegsége idején:

– Igazán rendes dolog volt a kolerától, hogy ilyen hosszú ideig kikölcsonzott.

Majd anyjára emlékeztető, felcsillanó szemmel, bátorítón tekintett könnyező hűgára, és ezt sutogta:

– De mi tudjuk, hogy van Valaki, aki erősebb a koleránál. És bármi történjék, most is és mindörökké Ő marad a legerősebb!

Kedves Olvasók, eddig tartott a mai mesénk. Milyen csodálatos lesz majd találkozni e mese főszereplőivel abban az országban, ahol nem lesz többé háború, járvány, szegénység, fájdalom, könny, szenvedés, halál és elválás – azon Hős által, Aki legyőzte a halált és a bűnt.

Mert ez az ország már létezik, elkészítve számunkra, úgy ahogy az iménti mese is valójában egy igaz történet volt.

Az Úr segítsen meg mindannyiunkat, hogy miután megharcoltuk élethosszig tartó hitharcunkat, örököljük a mindünknek külön-külön félretett koronát. A

Első világháborús német kórházi személyzet

Mindenható Isten kegyelméből.
Ámen.

„Mert én immár megáldoztam, és az én elköltözésem ideje beállott.

Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: végezetre eltételezt nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr ama napon, az igaz Bíró.

Nemcsak nekem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.” (2 Timóteus 4:6-8)

„És hallék nagy szózatot, amely ezt mondja vala az égből: Ímé az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök.

És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak.” (Jelenések 21:3-4)

„Boldog ember az, akinek te vagy erőssége, s a te ösvényeid vannak szívében.

Átmenvén a Siralom völgyén, forrássá teszik azt; bizony áldással borítja el korai eső.

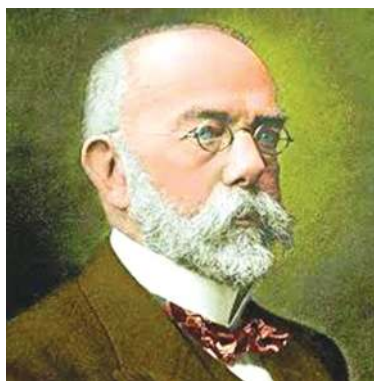
Erőről erőre jutnak, míg megjelennek Isten előtt a Sionon.” (Zsoltár 84:6-8)

A mai Kalotaszegi Mese alapja Anny Wienbruch: *Vidám család* című könyvének Az erősebb című fejezete volt (21-50 oldalak). Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség és Keresztyén Könyvesház, Nyíregyháza, Bessenyei tér 10.

Jancsó Erik

Függelék: A kolera

A kolera heveny, vizes jellegű hasmenéssel, hányással, ennek következtében gyorsan kialakuló, nagyfokú kiszáradással járó, a *Vibrio cholerae* baktérium által okozott, ekként tehát **bakteriális, fertőző betegség**.

Robert Koch (1843-1910), Nobel-díjas német orvos és mikrobiológus, a lépfene, tüdővész és a kolera kórokozóinak felfedezője.

Tünetek

Kóma, hányás, gyengeség, eszméletvesztés, izomgörcs, vizes széklet, híg széklet, veseelégtelenség, rizslészerű széklet, kiszáradás, erős szomjúságérzet, kerिंगési elégtelenség.

Leírás

Járványtani szempontból ma már leginkább csak egy adott területen izolált (endémiás) betegséget okoz, elsősorban a fejlődő világban, ahol a szegénység a tisztálkodási lehetőségek hiányával és a tanulatlansággal társul. Az utazások felgyorsulásával a behurcolás veszélye minden országot érinthet.

A WHO 50-60 országból kap ma is bejelentést. Valamennyi földrészen előfordulnak orszá-

gon belüli járványok. A leginkább érintett kontinens **Afrika**, de bárhol felütheti fejét, ahol háborúk dúlnak, vagy menekülttáborokat létesítenek.

A **vibrio család** több faja is képes **hasmenést** előidézni, de a legsúlyosabb betegséget a kolera baktérium, a *Vibrio cholerae* okozza, amely leginkább vizes környezetben él.

Az ember akkor fertőződik, amikor a kórokozóval szennyezett vizet, tengeri- vagy más, baktériummal fertőzött ételféleségeket fogyaszt. A fertőzött egyén székletével üríti is a baktériumokat, ami főképp olyan helyeken jelent veszélyt, ahol az emberi ürülék elhelyezése nem megoldott, mivel így a fertőzés robbanásszerűen terjedhet.

Mechanizmus

A kórokozó, a *Vibrio cholerae* ún. **enterotoxint** termel, amely a vékonybél felső szakaszában megakadályozza a nátrium felszívódását. Ezzel párhuzamosan a vékonybél óriási mennyiségű folyadékot választ ki vizes hasmenést eredményezve, így nagy mennyiségű víz és klórvesztés következik be.

Maga a kórokozó a vékonybélben marad, nem jut el más szövetekhez. Minthogy **érzékeny a gyomorsavra**, könnyebben megbetegíti azokat, akiknek savtermelése kisebb (például a kisgyermek és idősek). A krónikus gyomorgyulladás, a gyomorpanaszokat okozó *Helikobakter pylori* baktérium jelenléte hajlamosít a fertőzésre.

Lefolyás

A baktériumok bejutását követően a betegség **lappangási ide-**

je lehet 4-5 nap – de akár csak néhány óra is (lásd webbeteg.hu – kolera).

A betegséget rizslészerű, híg vizes székletürítés jellemzi, hányással vagy anélkül. Láz ritkán alakul ki, hasi görcsök, fájdalom nincs.

A hasmenés-hányás révén elvesztett folyadék mennyisége arányos a fertőzés súlyosságával. Egészen súlyos esetben meghaladhatja az óránkénti 1 litert is, így a folyadékvesztés 1-2 nap alatt elérheti a beteg testsúlyát és pótlás nélkül **halálhoz vezet**.

A klinikai kép súlyosságát a gyors kiszáradás és annak következményei adják. A folyadék- és sóvesztés néhány óra alatt **kiszáradáshoz** (dehidráció) vezet, erős szomjúságérzettel, az ásványi anyagok hiánya miatt izomgörcsökkel, gyengeséggel jár együtt. Amennyiben a kiszáradást nem kezelik, a folyadék- és sóvesztés veseelégtelenséghez, keringési elégtelenséghez (sokk), eszméletlenséghez (kóma), majd halálhoz vezethet.

Megfelelő folyadékellátás mellett a halálozás veszélye csekély. A halálesetek elsősorban az idősebb korosztályból vagy valamilyen súlyos alapbetegségben szenvedők közül kerülnek ki.

A tünetek rendszerint 3-6 nap alatt múlnak el. A megbetegedettek többsége 2 hét múlva már nem üríti a kórokozót, csak néhányan válnak tartósan hordozóvá.

A kolera kezelése, megelőzése

A klinikai tünetek alapján el kell kezdeni a kezelést, mert a **folyadékpótlás életmentő**. A kiszáradás fokát a klinikai tünetekből is fel lehet mérni és a kezelést ennek megfelelően kell elkezdni, de ter-

A világ egyik legszegényebb országában, Haiti-ben uralkodó borzalmas higiéniai körülmények, és a tiszta ivóvíz hiánya a kolera és számos fertőző betegség okozói.

mészletesen, ahol erre a lehetőségek adóttak, pontos laboratóriumi meghatározás kell. (A vér nátrium és kálium ionkoncentrációjának, a sav-bázis egyensúlynak és a vese-funkciónak az ellenőrzése.)

A kezelés lényege a kiürült folyadék és ionháztartás (a sók gyors pótlása) rendezése, mert a betegek halálát a kiszáradás okozza, nem a bakteriális fertőzés. A legtöbb kolerás fertőzött tehát hatékonyan kezelhető szájon át adott **folyadékkal** és sókkal.

A kezelés módja megfelelő összetételű infúzió alkalmazása. Olyan területeken, ahol kolerajárvány lehetséges, illetve nem élet-

veszélyes állapotban van a beteg és nem hány, szájon át adható, a WHO által előkevert **orális rehidrációs folyadékot (ORF)** alkalmaznak. A nátriumot, káliumot, bikarbonátot, cukrot tartalmazó tasakok tartalmát desztillált vagy forralt vízben oldva kell fokozatosan meghatározott ütemben itatni a beteggel folyadék-pótlás céljából.

Legegyszerűbb, szegény körülmények mellett is elkészíthető ORF forma: *8 teáskanál cukor, 1 teáskanál só, 1 l forralt kihűlt vízben oldva. Jobb lehetőségek mellett 1/2 csésze narancslé vagy banánpüré adható hozzá (WHO).*

Kút egy szárazság sújtotta vidéken.

Az antibakteriális kezelés csak másodlagos, de az antibiotikum-kezelés lerövidíti a betegség lefolyását, az időben megkezdett kezelés elpusztítja a kórokozókat és általában 48 órán belül megszünteti a hasmenést. Többféle **antibiotikum** áll rendelkezésre (tetraciklinek, kinolonok stb.). A törzsek azonban gyakran ellenállóak egy vagy több antibiotikummal szemben, ezért megfelelő körülmények között érdemes érzékenységi tesztet végeztetni.

Ha a kiszáradás már nem fenyeget, a fenntartó kezelés célja az, hogy a beteg a hányás és hasmenés révén elvesztett folyadék-mennyiséget visszaszerezze. Ha a hányás megszűnt és az étvágy visszatért, a beteg szilárd táplálékot fogyaszthat.

A **kolera visszaszorításához** elengedhetetlen a vízellátó helyek tisztán tartása és az emberi ürülék megfelelő elhelyezése. További intézkedések lehetnek a víz forrálása, a nem kellően átsült zöldsé-

gek vagy halak, illetve a kagylók fogyasztásának kerülése. A kagylók más *Vibriofajok* hordozói is lehetnek.

Ideális vakcina még nem áll rendelkezésre, de létezik hatékony vakcina, azonban az 1-4 hetes időközzel beadott két oltás csak rövid idejű védettséget ad, ezért félélv-ente emlékeztető oltást kell adni. Az epidemiológiai viszonyok figyelembe vételével csak a járványos területre utazókat kell oltani.

Fontos a **személyi higiénés rendszabályok betartása**, és ez általában elegendő a betegség megelőzésére. A gyanú is bejelentésre kötelezett. A betegség gyanújának gyors felismerése, a beteg elkülönítése, megfelelő kezelése lényeges a járványok megelőzésében.

A fejlődő országokban az endémiák felszámolása a higiénés viszonyok megváltozásának, megfelelő ivóvíz és szennyvíz-hálózat kialakításának függvénye.

(Forrás: hazipatika.com)

Tehát, ne feledjük: a kolera nem közvetlenül terjed át ember-ről emberre, hanem a betegeknek a széklete és hányadéka fertőző.

A szigorú karantén és a megfelelő tisztálkodás, táplálkozás megelőzi a betegség terjedését.

Származása

A kolera az indiai szubkontinensről származik; a fertőzött terület a szárazföldi utak és a Gangesz mentén kezdett növekedni.

Innen tengeren és szárazföldön előbb Oroszországba, majd Nyugat-Európába jutott. Nyugat-Európából igen rövid idő alatt került át Amerikába, mivel a vizet nem szűrték, ill. fertőtlenítették megfelelően.

Az ázsiai (vagy indiai) kolera pusztításait már Kr. e. 400-ban is feljegyezték.

A betegség legtöbbször India északi részén pusztított – leginkább a száraz évszakban októbertől májusig.

A lázadó erők által védett, és a Szaúd-Arábiai Hadsereg által támogatott koalíció által ostromolt, jelenleg nagyon nehéz helyzetbe jutott négy milliós jemeni főváros, Sanaa.

Indiából 1829-ben jött át először Európába. majd 1832-ben áthurcolták Amerikába is.

Modernkori járványok

Peru, 1991–1998

1991-ben Peruban tört ki járvány. A kolera a tengerparti területekről gyorsan áterjedt a szárazföld belsejébe, még az évben 322 582 embert betegítve meg. A következő évben már a Kolumbiában és Ecuadorban is felütötte fejét: az összesen 981 804 megbetegedésből 8622 kimenetele volt halálos.

Haiti, 2010

A 2010-es haiti földrengés után

a romló higiénés viszonyok miatt ebben az országban is kolerajárvány tört ki; a körülbelül 30 000 betegből mintegy 4500 halt meg.

Jemen, 2017

2017-ben az utóbbi évtizedek legsúlyosabb kolerajárványának minősítette a Nemzetközi Vöröskereszt a Jemenben dühöngő betegséget. A fertőzöttek száma elérheti az egymilliót is, de a becsléseket nehezíti, hogy az országot 2015 óta polgárháború is sújtja, és az egészségügyi rendszer szinte teljesen összeomlott. A lakosság 80%-a nemhogy orvosi ellátáshoz nem fér hozzá, de tiszta ivóvízhez

sem - ez pedig nagyban megkönnyíti a betegséget terjesztő *Vibrio cholerae* baktérium dolgát.

(Forrás: Wikipédia)

2019-ben, a nem szűnő polgárháború (pl. az egyetlen tenger-víz-sótlanító telepüket lebombázták) és a szárazság miatt, Jemen válhat a világ első olyan országává, ahol a lakosság tekintélyes részének nem lesz ivóvize, tehát szomjhalál fenyegetettsége lép fel.

Megjegyzés: WHO – World Health Organization

(Egészségügyi Világszervezet)

Ifi-sarok

Mobil-mánia

I. változat

Géza a telefonjába bújva jön szembe Mátéval. Máté ráköszön. Géza késve reagál és föltekint a telefonból.

Máté: Nicsak, kit látok! Géza! Már évek óta nem láttalak. Géza, Géza!

Géza: Szia Máté!

Beszélgetés alatt is a telefonját bámulja és nyomkodja.

Máté: Ha nem tévedek az egyetem óta nem találkoztunk. Mi van veled, merre vagy?

Géza: Ja, igen... Ne haragudj mit is mondtál?

Máté: Azt kérdeztem, hogy merre élsz, mivel foglalkozol?

Géza: Hát... hogy is mondjam. Most éppen... Szóval most... arra megyek.

Máté: Hagyd már azt a telefont. Nem értem, amit mondasz.

Géza: Mindjárt csak még... elküldöm ezt az üzenetet, meg...

legörgetem ezt... meg, hú de jó ez. Ezt letöltöm.

Máté közben elmegy.

Mindjárt, mindjárt. Jaj, ez meg hogy néz ki...! Ez nem százaz. Na, figyelek, mondjad!

Felnéz a telefonból, de nem lát senkit.

Hát ez meg hova lett? Nem is tudom ki volt. Nem is baj, mert úgyis csak megzavart.

Megy tovább a telefonját bújva.

II. változat

Géza a telefonjába bújva jön szembe Mátéval. Máté ráköszön. Géza késve reagál és föltekint a telefonból.

Máté: Nicsak, kit látok! Géza! Már évek óta nem láttalak.

Géza: Szia Máté!

Megcsörren a telefonja. Előveszi, ránéz.

Máté: Vedd csak fel nyugodtan. Nem sietek annyira.

Géza: Nem. Ráér.
Kinyomja a telefonját.

Máté: Ha nem tévedek az egyetem óta nem találkoztunk. Mi van veled, merre vagy?

Géza: Egy multinál dolgozom, mint logisztikus.

SMS-e érkezik, de nem foglalkozik vele.

És te merre vagy?

Máté: Én minőség biztosítással foglalkozom.

Gézának most megcsörren a telefonja, előveszi, megnézi.

Géza: Ne haragudj, ezt fel kell vennem. Szia mama, most beszélgetek, 5 perc múlva visszahívlak, rendben?.

Most Mátéra tekint.

Köszönöm a türelmedet. Olyan jó, hogy találkoztunk! Kérlek add meg a telefonszámodat, azután az egyik hétvégén eljöhetnél hozzánk!

Máté: Rendben. Mond a számod és megcsörgetlek.

Géza: 20 4567891

Máté: Csörgetlek, akkor ez vagyok én. Nos, viszlát! Várom a hívásod!

Elválnak.

Kedves fiatal barátom!

Ugyanazok a személyek, ugyanaz a találkozás, de kétféleképpen történik. Te mit teszel hasonló helyzetben? Melyik utat választod?

Gondoltál-e arra, hogy Isten után az emberi kapcsolatok a legfontosabbak az életben? Az emberekkel való bánásmódod tükrözi, hogy milyen a kapcsolatod Jézussal. Mennyire figyelsz a másira, akivel találkozol? A szemébe nézel, osztozol-e örömében, együtt érzel-e vele fájdalmában? Jézus azonosította magát minden emberrel, akivel találkozol.

„Bizony mondom nektek, amennyiben megcselekedtétek ezt akár csak eggyel is az én legkisebb atyámfiái közül, énvelem cselekedtétek meg.” (Máté evangéliuma 25:40)

Vigyázz, figyelj!

Ma is találkozni fogsz Jézussal, amikor emberekkel találkozol. A szüleid, testvéreid, barátaid, az utca embere képében szembe jön veled és megszólít, köszönt, keresi a társaságodat. Hogyan fogsz válaszolni? A szemébe nézel-e, megajándékozod-e figyelmiddel, vagy csak a magad dolgai kötnek le?

Szabó Attila,
Balatonfüred

A nagy küzdelem

A kereszténység története (7. rész)

Bevezető

Amint már előző cikkeinkben is említettük, Nagy Konstantin idejétől kezdve a megtéretlen tömegek nagyarányú beáramlása felhívította a keresztény egyházat, behozva a világiasságot, és számos, nem bibliai gyökerű, pogány szokást.

Ezen kívül, az évszázadok folyamán egyre erőteljesebb, világi típusú hatalom összpontosult a kezdeti, apostoli korban csak gyülekezet-felvigyázói szerepet játszó püspökök kezében. A Római Birodalom nagyobb közigazgatási

központjaiban levő gyülekezetek püspökei pedig a társaik feletti pozícióval is kezdtek bírni.

A Nyugat-Római Birodalom összeomlását követően a germán vándornépek hullámai által végigsöpört Itáliai félszigeten a konstantinápolyi, kelet-római birodalmi vezetés az általa megalapított Ravennai Exarchátus révén próbált befolyást gyakorolni, és Róma egyre nagyobb hatalmú püspöke jelentette számára a legjobb, és minden erővel támogatott szövetségest, egyúttal a kereszténység fejének nevezve őt.

Eljött azonban az idő, amikor a lombardok megsemmisítették az exarchátust, és az akkori római püspök, II. István pedig a Kis Pipin által vezetett frankok segítségét kérve, egy időre megszabadult a lombard nyomástól – de a frankok védőernyője révén a már számára egyre terhesebbé váló konstantinápolyi befolyástól is. Pipin ezután területeket adományozott a római püspökségnek, megalapítva ezáltal a Pápai Államot (756).

Egy idő múlva, I. Adorján pápa idején a lombardok újra Rómára támadtak. Ekkor a pápa újból frank segítséghez folyamodott, és Nagy Károly, Kis Pipin fia betörve a félszigetre, végleg legyőzte a lombardokat, és Itália teljes urává vált (774).

Adott volt a lehetőség a Római Birodalom újjáélesztésére, melyre

Európa és a Frank Birodalom 814-ben.

mind az ősi császárváros legfontosabb embere, a pápa, és a mögötte álló pápai intézmény, mind a jelentős katonai sikereket elérő Nagy Károly egyaránt áhítozott.

E cél érdekében a 800. esztendőben az újabb pápa, III. Leó római császárrá koronázta Nagy Károlyt, megerősítve a két hatalom közötti szövetséget, melyben az előbbi, a pápaság egyelőre alárendelt szerepet játszott a frankokkal szemben.

A szerzetesrendek

A keresztény egyház elvilágiasodása maga után vonta a szentebb életre vágyók elkülönülését. A pogány görög aszkéták mintájára már a negyedik században megjelentek az egyiptomi sivatag-

ban az elszigetelt helyeken lakó keresztény remeték, majd egy idő után, a hatodik században Nurszai Szent Benedek (480-547) megalapította az első nyugati szerzetesrendet, a bencéseket.

A keleti ortodoxia ugyanakkor Nagy Szent Vazult (Hagios Baszileiosz o Megasz, 329-379) tartja a keleti szerzetesrendek megalapítójának. Ő nővérel és néhány barátjával együtt, 355 körül rakta le az első kolostor alapjait, s innen ered a Nagy Szent Vazul Rend. Ők az ima és elmélkedés mellett a munkát és a Biblia tanulmányozását is a szerzetesi élet részévé tették.

Most pedig térjünk vissza Nyugat-Európába. A szerzetesség kiterjedésével, a szerzetes-

rendek, kolostorok elszaporodásával sérült a kezdeti, szent életre törekvő szándék. Számos fiatal lépett be a kolostorokba, amelyek a világi uralkodóktól kapott adományoknak köszönhetően egyre gazdagabbak lettek. A fel-fel lángoló háborúk férfi vesztesége, másrészt a harci dúlásokat kísérő válságok és elszegényedések miatt sok, hozomány vagy megélhetés nélkül maradt lány és fiatal nő számára a kolostor jelentette az egyedüli „tisztas” megoldást.

Megjelentek a kolduló szerzetesrendek is, és így egész Európa megtelt kéregető, vándor szerzetesekkel.

A kialakult, helytelen, nem Biblikus felfogás, mely szerint a „szent” embereknek nem kell dol-

Göttweig bencés apátsága Ausztriában

gozniuk,¹ hanem a többieknek kell eltartaniuk őket, ezenkívül pedig az, hogy a szüzességi fogadalom, a házassélettől való tartózkodás a legmagasabb szentség tartozéka (lásd Szűz Mária kultusz, papi cölibátus), mind a nyomorgó tömegeket

1 „... aki nem akar dolgozni, ne is egyék.” (2 Thesszalonika:3:10). „Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat...” (2 Mózes 20:9)

magába foglaló társadalomra, mind az önmegtartóztató életre képtelen, vagy erre valójában nem is vágyó férfiakra és nőkre túl nagy terhet rótt. Ekként a kolostorok és a szerzetesek, apácák jórészen az élete erkölcsi züllésbe torkollott.

Ha a Szentírást ismerjük, tudjuk hogy az Úr Jézus sosem akar-

ta, hogy hűséges követői a világtól elzártan éljenek. Íme, miként imádkozik tanítványaiért az Atyához:

„Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (János 17:15)

Isten azt szeretné, hogy a gonosztságot, bűnt elvetve, a Föld sójává, és a világ világosságává legyünk² – ezt pedig nem lehet elkülönülve, hanem csak az emberekkel összevegyülve megtenni.

A mindennapi embert akkor és most is arra tanították, hogy tisztelettel tekintsen a szent életet választó papokra és szerzetesekre. Nos, ha ezek példája nem megfelelő, akkor azt az egész társadalom erkölcsi tartása megsínyli.

Ami pedig a házasságot illeti, ez egy Isten által megteremtett, mennyei intézmény:

„És monda az Úr Isten: Nem jó az embernek egyedül lenni; szerezek néki segítő társat, hozzá illőt. (...). Annakokáért elhagyja a férfiú **2** Lásd Máté 5:13-16 verseit.

Sziklatetön épült görögkeleti kolostor a görögországi Meteorában.

az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté.” (1 Mózes 2:18,24)

Pál pedig így szól:

„De a paráznaság miatt minden férfiúnak tulajdon felesége legyen, és minden asszonynak tulajdon férje.(...) Mert szeretném, ha minden ember úgy volna, mint én magam is; de kinek-kinek tulajdon kegyelmi ajándéka vagyon Istentől, egynek így, másnak pedig úgy. (...) De ha magukat meg nem tartóztathatják, házasságban éljenek: mert jobb házasságban élni, mint égni.” (1 Korintus 7:2,7,9)

Tehát: egyeseknek, úgy mint Pálnak vagy Keresztelő Jánosnak Istentől kapott kegyelmi ajándéka volt a házaselettől való tartózkodásra, ám aki úgy tapasztalja, hogy „ég”, azaz gyötri a vágy, az házasodjon, avagy menjen férjhez. A paráznaság és bujaság minden fajtája természetesen bűn Isten előtt, és éppen ezekbe eshetnek bele azok, akiknek a Teremtő kíváncsalmairól hamis fel fogásuk van.

Reform törekvések

A Biblia tanításaitól való eltávolodás, a középkori klérus hatalmi vágya és gazdagságra törése éles ellentétben állt az Úr Jézus és apostolai, meg az első keresztény egyház által bemutatott példával. A mélyülő válság ellensúlyozásaképpen megjelentek a különböző vándortanítók, s a hivatalos Egyház által üldözött szekták. A Bibliától elzárt, írástudatlan tömeget könnyű volt a vezetők részéről babonás félelemben tartani, de az

Cluny apátsága

új, esetleg téves tanítások is könnyen elfogadásra lelhettek – amin nem is csodálkozhatunk.

Ekként beszélhetünk a franciaországi katarokról, az albigensekről, avagy a Balkánon megjelent bogumilokról. Másrészt az egyházon belül is megújulási törekvések születtek, és ilyen volt a cluny-i reform.

Cluny egy, a tizedik század elején alapított apátság Burgundiában, a mai Franciaország középkeleti részén. Két évszázadon keresztül az itteni apátok sora próbálta meg a szerzetesrendek erkölcsi reformálását, ugyanakkor sikerült nekik a rendeket kivonni a helyi földesurak, sőt a püspökök hatalmi köréből is, és csakis a pápának alárendelni őket. Együttal a pápaság minden egyéb, akár világi hatalom fölötti pozícióját is előmozdították.

A cluny-i reformok a megtérés terén végül nem hozták meg a kívánt eredményt. A férfi és női

szerzetesrendek, a klérus és az egyházi vezetőség erkölcsi szintje továbbra is alacsony maradt, Európa pedig lelki sötétségbe borult.

Assisi Ferenc

Ám Isten e korszakban is elhívott olyan embereket, akik be tudták mutatni szeretetét a világnak.

Assisi Ferenc (1182-1226), eredeti nevén Giovanni Bernardone egy gazdag kereskedő fia volt, akit szülei Francesco-nak, azaz „franciácskának” becéztek. Eleinte, ifjúkorában könnyelmű, apja pénzét pazarló életet folytatott, ám egy helyi háborút követően (szülővárosa, Assisi seregében harcolt az ellenséges város, Perugia ellen) egy évre börtönfogságba került, majd megbetegedett, és keresni kezdte az élet értelmét.

Szabadulását követően megtadta vagyonos polgári helyzetét, és mindenről lemondva, leprásokról kezdett gondoskodni a helyi leprakórházban. Romos templo-

A Szent Ferenc Bazilika az Olaszország középső részén fekvő Assisiben.

mok helyrehozásán fáradozott, fizetség nélkül. Barátok csatlakoztak hozzá, majd egy nap, a Máté 10:7-8³ versét hallva egy prédikációban, rádöbbsent arra, hogy Isten nem dűledező templomok javítását, hanem az egész Egyház építését bízta rá. Ettől kezdve vándorló prédikátor lesz, akinek szívből mondott prédikációira ezrek térnek meg.

A nép őt és követőit „kis barátoknak” azaz minoritáknak nevezte el. III. Ince pápa jóváhagyta az általa alapított rendet, majd még Ferenc életében megalakult, Assisi Klára vezetésével a *klarisszák* - azaz a ferencesek női - rendje.

Az önmegtagadó élet és a sok nélkülözés hamar sírba döntötte Ferencet, ám munkásságát egyre szaporodó hívei folytatták.

A ferences misszionáriusok már kezdetben Európa számos országába eljutottak, sőt a pogány 3 „Elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a mennyeknek országa. Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek. Ingyen vettétek, ingyen adjátok.”

népek közé is. Munkásságuk nagy hatással volt a társadalomra, úgy, hogy a minoritákon és klarisszákon túl megalakult a harmadik, úgynevezett világi rend is, amelyhez már családos emberek is tartozhattak.

A rend évszázadokon át vonzotta azokat, akik az igazi meg-

térést, az egyszerűséget, és a szolgálatot áhították. A reformáció felvirradásával, a magyar nép első reformátor-prédikátorai közül is többen a ferencesek közül kerültek ki: ilyen volt Sztárai Mihály (1500-1575) és Dévai Bíró Mátyás (1500-1545) is.

Most pedig keljünk át a brit szigetekre!

Az evangélium Nagy-Britanniában

E távoli földön már nagyon korán gyökeret vert az őskereszténység.

Az evangéliumot, melyet a kelta briton őslakók az első századokban elfogadtak, akkor még nem fertőzte meg a hitehagyás. A pogány császároktól elszenvedett üldözés sem ingatta meg őket, amikor a Római Birodalomban dúló keresztényüldözés ezeket a távoli partokat is elérte.

Régi presbiteriánus templom – Rannoch, Skócia

Sok keresztény, aki ekkor elmenekült azon területről, melyet később Angolhonnak neveztek el, északon, Skóciában talált menedéket. Az igazságot, amely innen Írországba is eljutott, a skótok északon lakó elődei (mint pl. a piktek) és a szomszédos nagy szigeten élő írek is örömmel fogadták.

Amikor az ötödik és a hatodik században az észak-európai germán törzsek (főleg szászok, de jüütök, frízek és egyebek is) betörték Nagy-Britanniába, a pogányság jutott uralomra. A hódítók méltóságukon alulinak tartották, hogy foglyaiktól tanuljanak, ezért a keresztény britonok kénytelenek voltak a hegyekben és mocsaras vidékeken menedéket keresni. A világosság egy ideig ugyan elrejtve, de tovább fénylett.

Nemsokára Skóciában olyan fénnnyel ragyogott fel, hogy távoli országokba is bevilágított. A szent életű Kolumba (521-597) és munkatársai elhagyták Írországot, és missziómunkájuk központjává Iona magányos szigetét tették, ahol maguk köré gyűjtötték a szétszóródott hívőket. Volt, aki közülük a bibliai szombatot is megtartotta. Így a nép megismerte ezt az igazságot is. Ionában egy iskola létesült, ahonnan nemcsak Skóciába és Angliába küldtek misszionáriusokat, hanem Németországba, Svájcba, sőt Olaszországba is.

Róma azonban egy idő után Nagy-Britanniára szegezte tekintetét, és elhatározta, hogy fennhatósága alá vonja. Misszionáriusai a hatodik században vállalkoztak is az őslakosság felett uralkodó pogány szászok megtérítésére.

Ezek szívélyesen fogadták őket, és az új hittérítők sokezüket rábírták a kereszténység katolikus formájának a követésére.

E munka során azonban Róma küldöttei szembe találták magukat a helyi, őskeresztény hit követőivel, akik igen egyszerűek, alázatosak voltak, és jellemük, tanításaik, viselkedésük is bibliai volt.

Ekkor azt követelték, hogy ezek a már addig itt létező kereszt-

akarjátok fogadni a testvéreket, akik békét hoznak nektek, akkor fogadni fogjátok az ellenséget, aki háborút hoz rátok. Ha tehát nem akarjátok velünk együtt hirdetni a szászoknak az élet útját, akkor ők fognak halálos csapást mérni rátok.”

És ezek nem voltak üres fenyegetések. A Krisztustól teljesen idegen erőszakot választó, távoli főpap küldöttei háborút indítottak.

**Iona szigete Skócia nyugati partja közelében.
Innen kiindulva járta be társaival együtt az ír származású Kolumba a Skót Felföldet, hirdetve az evangéliumot.**

tény gyülekezetek is ismerjék el a pápa fennhatóságát. A keresztény britonok azonban úgy tartották, hogy Róma püspökének nincs joga ahhoz, hogy uralkodjék az Egyházon, és csak annyira tudnak engedelmeskedni neki, amennyire az Krisztus bármelyik követőjét megilleti.

Róma ezután újra és újra megkísérelte engedelmességre bírni őket, de ezek a hithű keresztények rendületlenül azt válaszolták, hogy Krisztuson kívül nem ismernek más Mestert.

Ekkor a római hatalom képviselője ezt mondta: „Ha nem

tak, cselszövéshez és megtévesztéshez folyamodtak a bibliai hit e bizonyágtevői ellen, mígnem Nagy-Britannia régi gyülekezetei megsemmisültek, vagy behódoltak e könyörtelen hatalomnak.

Egyéb területek

A Róma hatáskörén kívül eső területeken még hosszú évszázadokig léteztek az eredeti apostoli tanítást valló keresztény közösségek. Körülöttük pogányok éltek, és amint múlt az idő, részben e népek tévelygéseinek hatása alá kerültek, de a Bibliát továbbra is hitük egyetlen szabályának tartot-

ták, és számos bibliai igazsághoz ragaszkodtak. Hittek Isten törvényének örökérvényűségében, és megtartották a negyedik parancsot, azaz a szombatot is. E hitet valló és gyakorló gyülekezetek léteztek Közép-Afrikában (mint pl. Etiópiában) és Ázsia örményei között.

A valdensesk

Egy Wald Péter (vagy Pierre Valdes) nevű gazdag lyoni keres-

őnmagukat a lyoni szegényeknek nevezték.

Elítélték a klérus gazdagságát, és nem fogadták el az egyházi hierarchiát és a pápai tekintélyt, ugyanakkor vallották a Biblia egyedüli tekintélyét és az egyetemes papság elvét – így hát hamarosan fellángolt ellenük az üldözés.

Jean de Bellesmains lyoni érsek betiltotta apostolkodásukat, azzal érvelve, hogy „világiak a Szentírást nem magyarázhatják.”

1179-ben a harmadik lateráni zsinat a katarokkal együtt elítélte, majd az 1184-beli veronai zsinaton III. Lucius pápa kiközösítette őket.

Részlet Guido Bernát dominikánus inkvizítor *Practica inquisitionis* (Az inkvizíció kézikönyve) című művéből (XIV. század eleje):

„Valdesius mindkét nemből sok követőre talált... tanítványok gyanánt szétküldte (őket) prédikálni... férfiak és nők egyaránt hirdették az Igét a nyílt utcán, de még a templomokban is.

Amikor a lyoni érsek megtiltotta ezt nekik, azt felelték, inkább engedelmeskednek Istennek, mint embe-

reknek. Márpedig Isten azt parancsolta nekik, legyenek apostolok és hirdessék az evangéliumot minden teremtménynek. A főpapságot és a papságot megvetették azért, mert bőségben és világi örömeiben élnek. Mindezért az egyházból kitaszították, Lyon városából pedig kiűzték őket. Így aztán szétszóródtak Provence-ban és Lombardiának szomszédos és határos részein.”

A lyoni üldözés szétszórta a mozgalom tagjait, és ezek eljutottak Európa különböző országaiba: Spanyolországba, Hollandiába, Németországba és Olaszországba, egészen délre, Calabriáig. Később feltűntek a Baltikumban, sőt Magyarországon is.

Wald Péter valószínűleg Csehországban halt meg, a XIII. század elején. Tanaik eközben tovább tisztultak: elvetették a purgatórium (tisztító tűz) létezését, a halottakért mondott imát, a szentek tiszteletét.

A valdensesk bátor, ezután következő nemzedékei kézzel másolták és terjesztették, a rájuk leselkedő halálos veszély közepette a Biblia részeit a nép között, életben tartva a középkori nagy lelki sötétség idején az evangélium ismeretének lángját.

Hosszú időn át szerte Európában kegyetlen üldözés és mártíromság volt a részük. Legerősebb bástyájuk végül a piemonti Alpok maradtak, Olaszország és Franciaország határán, míg végül itt is szinte teljesen megsemmisítő csapás érte őket a XVII. században.

Az a hit, amelyet a valdens keresztények századokon át vallottak és tanítottak, éles ellentétben állt Róma tanításaival. Vallásos hitüket Isten szavára, a kereszténység igazi rendszerére alapozták. De azok az egyszerű parasztok, akiket eldugott rejtékhelyükön, a világtól elzárva, nyájuk és szőlőjük között lekötött a mindennapi munkájuk, nem maguktól jöttek rá arra, hogy a hitehagyó egyház dogmaival és eretnekségeivel szemben mi az igazság. Nem új vallásuk volt.

Vallásos meggyőződésüket atyáiktól örökölték, és kiálltak az

**Wald Péter szobra
a worms-i Luther emlékművön**

kedő az 1170-es években, az élet értelmét keresve rábukkant a Szentírára. Egy pap ismerősét megkérte arra, hogy fordítsa le a latin Újtestamentumot a helyi francia-provanszáli nyelvre, amit az meg is tett.

A Szentírás szavai mély hatást gyakoroltak rá: vagyona nagy részét szétosztotta a szegények között, majd prédikálni kezdte az evangéliumot a nép között. Hamarosan követői is akadtak, akik

Ahol a valdensek legtávolabb kitartottak: a Piemonti-Alpok (Valle Maira)

apostoli egyház hitéért - azért „a hitért, amely egyszer a szenteknek adatott” (Júdás 3). A „pusztai egyház”, és nem a „világ nagy fővárosában” trónoló papi kormánysszervezet volt Krisztus igaz egyháza, az igazság kincseinek őrzője. Isten e kincseket azért bízta népére, hogy továbbadják a világnak.

Európa népei közül a valdensek az elsők között voltak, akik a Szentírást lefordították. Évszázadokkal a reformáció előtt már volt anyanyelvükre átültetett, kézzel írt Bibliájuk. Az igazságot hamisítatlanul ismerték, és ez elég ok volt arra, hogy szerfelett gyűlöljék és üldözzék őket.

A valdensek a római egyházat a Jelenések könyvében jellemzett hitehagyó Babilonnak nevezték, és életük kockáztatásával is bátran ellenálltak támadásainak. Míg egyesek közülük a sokáig tartó üldözés nyomására felhígtatták vallásukat, lassanként feladva megkülönböztető elveiket, mások szilárdan kitartottak az igazság mellett.

A sötét és hitehagyó századokon át mindig éltek olyan valdensek, akik nem ismerték el Róma fennhatóságát, a képek imádásától mint bálványimádástól elzártak, és megtartották az igazi szombatot. A támadások legádázabb viharában is megőrizték hitüket. A savoyaiak lándzsáitól megsebezve és Róma máglyáitól megperzselve, de rendíthetetlenül védtek Isten Igéjét és méltóságát.

A hegyek magas védőbástyái mögött, népének Isten a rájuk bízott súlyos igazságokhoz méltó, fenséges szentélyt adott. E hűséges száműzöttek szemében a hegyek az igaz Isten változhatatlanságának jelképei voltak. A felettük változatlan méltósággal tornyosuló csúcsokra mutatva beszéltek gyer-

meiknek Istenről, akinél nincs változás, sem változásnak árnyéka (lásd Jakab 1:17 versét), és akinek szava megáll, akár csak az örökkévaló hegyek.

(Folytatjuk)

Forrásmunkák: Ellen G. White: *Nagy küzdelem* című könyvének negyedik fejezete: *A valdensek*. Advent Kiadó, Budapest, 1991.

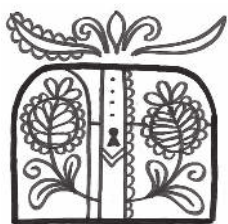
György Antal: *A hit példaképei*. Ötödik fejezet: *Assisi Ferenc*. Kálvin János Kiadó, Budapest, 2011.

SDA Bible Commentary, 7. kötet: *The Medieval Church* (17-39 oldalak). Review and Herald Publishing Association, 1980. Ezen kívül Internetes forrásanyagok.

Összeállította: **Jancsó Erik**

A múltkori, 37-38. lapszám rejtvényének a megoldása (Mi a népek kötelessége?)

1). Bethlen 2). Károly 3). Margit 4). Loyola 5). Kis 6). Waterloo 7). Patrick 8). Szulejmán 9). Zsuzsanna 10). Assisi 11). Erzsébet 12). Vajk 13). Melanchton 14). Sziget 15). Unam 16). Worms 17). Géza 18). Katalin

Szó- -kincs

Apokaliptikus állapotok

Ha valahol nagyon nagy baj és zűrzavar van, azt szokták mondani: itt vagy ott, ekkor meg ekkor, apokaliptikus állapotok uralkodtak. Az *apokalipszis* szót a mindennapokban rendszerint a világ végéhez kötik. Ekként pl. az utóbbi évtizedekben számos amerikai film született, melyekben a civilizáció katasztrofális pusztulásával, a nagyvárosok felhőkarcolóinak összeomlásával és más effélékkel borzogatják az erre vágyók idegeit. Ezeket a szakma *apokaliptikus* témájú filmeknek nevezi. De mit is jelent az illető fogalom, és honnan származik?

Apropó világvége. A történelmi egyházak számos lelkésze véli

úgy, hogy az ezzel való ijesztgetés az általuk szektáknak tekintett felekezetek tagtoborzási eszköztárába tartozik – ami nem is jár messze az igazságtól. Valóban, miért is kell megtérnünk? Mert félünk a hamarosan ránk szakadó ítélettől (amely ha még késne, szívesen hódolnánk tovább bűneinknek és szenvedélyeinknek amíg csak lehet), avagy csupán a Krisztus iránti szeretetből? Ahogy ezt Pál is elmondja:

„Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket. Úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztott.” (2 Korintus 5:14-15)

Ha pedig az állítólagos megtérésemkor valójában nem a Krisztus szerelme szorongatott, hanem egy bizonyos dátumra megjövendölt, avagy közelinek sejtett világkatasztrófától való félelem, akkor az idő múltával kiábrándulás – vagy megkönnyebbült felszusz-

szánás –, de mindenesetre a valójában tiszta szívből sosem szeretett Istentől való eltávolodás lesz a részem.

Az Úr kijelentette, hogy az Ő visszatérésének, és e világ végének napját senki sem ismeri:

„Arról a nappalról és óráról pedig senki sem tud, az ég angyalai sem, hanem csak az én Atyám egyedül.” (Máté 24:36)

Ugyanakkor, az ezen világnál valami jobbra áhító emberen, látva a Föld minden szempontból való leromlásának jeleit, egy sürgető érzés lehet úrrá, hogy keresse meg az élet igazi értelmét.

Az Újszövetség 27-ik, és a Biblia legutolsó irata a Jelenések könyve. Írója János, a tizenkét apostol legfiatalabbja, a Zebedeus fia. Isten az akkor már idős apostolnak Pátmosz szigetén való fogása alatt számos, látomásszerű kinyilatkoztatást adott, melyben az elkövetkezendő évezredek történelme van, sokszor jelképek és allegóriák segítségével bemutatva.

A Jelenések könyve talán az egyik legkevésbé ismert és tanulmányozott újszövetségi irat. Sokakban félelmet kelt, és az Isten Szentlelke által nem kellőképpen vezetett elmében félreértéseket szülhet a számos, gyakran hátborzongató kép: vértfagyasztó kinézetű lovasok, a lovak zablájáig érő vér, füstből támadó, asszonyhajú és oroszlán-

Amíg jól megy az ember sora, szeret borzongani. Hollywood-i tipikus világvége-film egyik jelenete.

fogú harcosok, tüzes tóba vetett tömegek, furcsa, ijesztő vadállatok, vértől megrészegült parázna nő, stb.

Ezért akár hívő keresztény tanítók, lelkészek is vallják azt, hogy a Jelenések könyvét nem tanácsos tanulmányozni, avagy igazából nem is lehet megérteni.

Csak hogy, a könyvnek éppen az első, bevezető mondatai ekként hangzanak:

„Jézus Krisztus kijelentése, amelyet adott néki az Isten, hogy megmutassa az ő szolgálóinak, amiknek meg kell lenniök hamar. Ő pedig elküldvén azt az ő angyala által, megjelenté az ő szolgálójának Jánosnak, aki bizonyosságot tett az Isten beszédéről és Jézus Krisztus bizonyágtételéről, mindenről, amit látott. Boldog, aki olvassa, és akik hallgatják e próféta-lásnak beszédeit, és megtartják azokat,

amelyek megíratk abban; mert az idő közel van.” (Jelenések 1:1-3)

Az első dolog amire felfigyelünk az, hogy az, amit ezután olvasni fogunk, az magának **Jézus Krisztusnak** a kijelentése.

Na mármint, van-e közöttünk valaki, aki nem bíz meg a drága Megváltónkban, avagy fél tőle? Ha e bevezetőt követően sem akarnánk foglalkozni eme irattal, az olyan lenne, mintha levélünk érkezne valakitől, aki nagyon szeret, és akinek mindenestől le vagyunk kötelezve, de mi valamely érthetetlen okból félretenénk, és sosem olvasnánk el azt.

A második dolog a *kijelentés* szó. Ez az eredeti görögben így hangzik: *apokalipszisz*, és a jelentése, ahogy Károli Gáspár is nagyon helyesen lefordította, *kijelentés, felfedés*, vagy idegen származású szóval élve *reveláció*.

Tehát, itt egyáltalán nem arról van szó, hogy Isten el akarna rejtteni előlünk valamit, hanem éppen ellenkezőleg, felfedni, bemutatni, kijelenteni szeretné azt nekünk.

A bevezető szavak alapján adták meg e bibliai könyv címét is: az

Ha pedig az Úr elvárja, hogy megtartsuk az itt írottakat, akkor ez azt jelenti, hogy Ő tudja: meg is lehet őket érteni.

Következésképpen, amikor ezentúl az *apokalipszisz*, vagy *apokaliptikus* szavakat halljuk, ne valami félelmetesre gondoljunk, hanem arra, hogy amit szerető Jézusunk a Biblia utolsó lapjaira tartogatott, az éppen nekünk, az Ő üdvözülni vágyó gyermekeinek szánt rendkívül értékes ajándék.

Ahol János apostol megírta az Isten által mindannyiunknak szánt Kijelentést: Pátmosz szigete ma.

első keresztények már Ireneustól kezdve (élt 130-202 között) János Apokalipszisének, azaz Kijelentésének hívták, habár a kedves olvasó előtt is rögtön feltűnhet az, hogy ezen nagyon fontos iratot valójában *Jézus Krisztus* Apokalipszisének, vagyis Kijelentésnek kellene neveznünk, és nem a Jánosénak – ahogyan maga a Biblia is teszi.

Egy további, szembeszökő állítás pedig az, hogy a harmadik vers szerint Isten akarata nem az, hogy a Jelenések könyvét félretegyük, hanem éppen azt nevezi boldognak, aki olvassa e könyv próféta beszédeit – és meg is tartja azokat.

Másrészt, ez az a könyv, amely – miközben bevilágít világunk sokszor oly fájdalmas történéseinek színfalai mögé –, leginkább döbbsen rá arra, hogy valóban a bűn és szenvedés történelmének végén élünk, és az, amit Isten ezutánra tartogat számunkra, minden elképzelést meghaladó, csodálatos, boldog jövő.

A következőkben tehát, ha az Úr is megsegít, rátérünk e könyv tanulmányozására.

(Folytatjuk)

Jancsó Erik,
Szászfenes

Hosszú hétvége Balatonfüreden

Minden kedves érdeklődőt meghívunk a november 1-3 közötti hétvégére Balatonfüredre, egy egyedülálló, testi-lelki felüdülést szolgáló találkozóra. Gépkocsikkal mennénk október 31-én, csütörtökön, és hétfőn, november 4-én délelőtt indulnánk vissza. Az előadásokkal, barátkozással, a környék szép helyein megtett sétákkal egybekötött találkozó ára húszezer Ft (háromszáz lej). Ebben benne van négy napi elszállásolás panzióban, és az étkezések jó része. További információ és feliratkozás Jancsó Eriknél, tel. 0749 021 935.

Állásajánlat

❖ A Református Egyház Diakónia Szeretetszolgálat gondozónőt keres a kolozsvári, Zambilei utca 5-7. szám alatti időotthonába (Györgyfalvi negyed). Érdeklődni lehet a 0742 872 562 telefonszámon.

Kedves Olvasók!

A 2019 május – 2020 május időszakra a *Kalotaszeg Reménye* havilap minimális előállítási költsége **25 lej**, melyet lapterjesztőinknek lehet átnyújtani. Köszönjük hogy eddig is velünk tartottak, és az Úr áldását kívánjuk mindenki számára.

Kedves Olvasók!

Szeretettel várjuk jelentkezésüket a Sola Scriptura levelező Bibliaiskolába. Kérésüket a következő címre küldhetik: Sola Scriptura, C.P. 415, O.P. 1, Cluj-Napoca, 400 750. Tudakozódni lehet László Jenőnél, tel. 0741 059 177.

Kalotaszeg: Nádasmente: Kisbács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegénye. *Peremvidék:* Kajántó és Györgyfalva. *Havasalja és környéke:* Szászfenes, Magyarlóna, Magyarfenes, Tordaszentlászló, Léta, Gyalu, Magyarkapus, Kiskapus, Gyerővásárhely. *Felszeg:* Gyerőmonostor, Kőrösfő, Sárvásár, Nyárszó, Bánffyhungad, Kalotadámos, Jákótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókereke. *Alsó (Almás vidéke):* Kettesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábonny, Középlak, Zsombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: **Jancsó Erik**

Tel: **0749 021 935**

E-mail:

kalotaszegremeny@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható és ingyenesen letölthető a

www.kalotaszegremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)

Bankszámla: Asociația „Pro Scriptura”. Conturi Banca Transilvania: RO 72 BTRL RON CRT 0383 906 901 (lejb), RO 22 BTRL EUR CRT 0383 906 901 (euróban).

ISSN/ISSN-L: 2501-3041

Készült: a *Viața și Sănătatea* Kiadó nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezelésményezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarázatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címeken. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a Bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.